

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

18

UTGIFTSOMRÅDE 18

Förslag till statsbudget för år 1997

Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Inledning	7
3	Plan-, bygg- och bostadsväsendet	9
	3.1 Allmänt	9
	3.2 Resultatinformation	11
	3.3 Anslag	12
	A 1. Boverket: Förvaltningskostnader	12
	A 2. Räntebidrag m.m.	13
	A 3. Vissa äldre låne- och bidragsstöd för bostadsändamål m.m.	14
	A 4. Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	15
	A 5. Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	15
	A 6. Byggforskningsrådet: Förvaltningskostnader	16
	A 7. Byggforskning	17
	A 8. Bidrag till fonden för fukt- och mögelskador	18
	A 9. Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	19
	A 10. Bostadsbidrag	19
	A 11. Bonusränta för ungdomsbosparande	20
4	Geoteknik	21
	B 1. Geoteknik	21
5	Länsstyrelserna m.m.	25
	C 1. Länsstyrelserna m.m.	25
6	Lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet m.m.	29
	6.1 Allmänt	29
	6.2 Resultatinformation	31
	6.3 Anslag	31
	D 1. Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket	31
	D 2. Statens va-nämnd	33
	6.4 Övrigt	33

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner regeringens förslag om besparingar i enlighet med vad som förordas i anslagsavsnitt A 2. Räntebidrag m.m.,
2. godkänner regeringens förslag om att återstående utbetalningar av åtaganden enligt vissa stödformer som är under avveckling sammanförs under ett nytt anslag, enligt vad regeringen förordar i anslagsavsnitt A 3. Vissa äldre låne- och bidragsstöd för bostadsändamål m.m.,
3. godkänner att den övergripande målsättningen för Byggforskningsrådets verksamhet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i anslagsavsnitt A 6. Byggforskningsrådet: Förvaltningskostnader,
4. godkänner att den övergripande målsättningen för byggforskningen skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i anslagsavsnitt A 7. Byggforskning,
5. bemyndigar regeringen att låta staten göra ekonomiska åtaganden avseende budgetåren 1998-2001 i samband med stöd till byggforskning i enlighet med vad som anförts i anslagsavsnitt A 7. Byggforskning,
6. godkänner regeringens förslag till finansiering av byggkostnadsdelegationens teknikupphandling m.m., enligt vad regeringen förordar i anslagsavsnitt A 7. Byggforskning,
7. godkänner ramen för fondens sammanlagda åtaganden enligt vad regeringen föreslår i anslagsavsnitt A 8. Bidrag till fonden för fukt och mögelskador,
8. godkänner att den övergripande målsättningen för verksamheten inom Statens geotekniska instituts ansvarsområde skall vara i enlighet med vad regeringen förordar i anslagsavsnitt B 1. Geoteknik,
9. godkänner att verksamheten för den närmaste treårsperioden inriktas i enlighet med vad regeringen förordar i anslagsavsnitt B 1. Geoteknik,
10. godkänner förslaget till övergripande mål för Lantmäteriverket i enlighet med vad regeringen föreslår i anslagsavsnitt D 1. Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket,
11. godkänner vad som anförts i fråga om nedsättning av taxebeloppet för vissa lantmäteriförrättningar (avsnitt 6.3) under anslagsavsnitt D 1. Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket,
12. för budgetåret 1997 anvisar anslagen under utgiftsområde 18 *Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande* enligt följande uppställning:

ANSLAG	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP (tusental kr)
A 1. Boverket: Förvaltningskostnader	ramanslag	131 058
A 2. Räntebidrag m.m.	ramanslag	23 400 000
A 3. Vissa äldre låne- och bidragsstöd för bostadsändamål m.m.	ramanslag	94 333
A 4. Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	ramanslag	15 400
A 5. Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet	ramanslag	1 300 000
A 6. Byggforskningsrådet: Förvaltningskostnader	ramanslag	23 000
A 7. Byggforskning	ramanslag	179 196
A 8. Bidrag till fonden för fukt- och mögelskador	ramanslag	60 000
A 9. Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	ramanslag	12 000
A 10. Bostadsbidrag	ramanslag	5 910 000
A 11. Bonusränta för ungdomsbosparande	ramanslag	3 000
B 1. Geoteknik	ramanslag	23 967
C 1. Länsstyrelserna m.m.	ramanslag	1 720 847
D 1. Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket	ramanslag	490 272
D 2. Statens va-nämnd	ramanslag	5 124
Summa för utgiftsområdet		33 368 197

2 Inledning

Presentation av utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Utgiftsområdet omfattar plan-, bygg- och bostadsväsendet, planering av markanvändning och bebyggelse, geotekniska frågor, länsstyrelserna samt lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet.

De totala utgifterna för utgiftsområde 18 föreslås uppgå till drygt 33 miljarder kronor för budgetåret 1997. Ramen för utgiftsområdet har därmed nedjusterats med 1,5 miljarder kronor jämfört med den ekonomiska vårpropositionen. Skillnaden förklaras av att marknadsröntorna har fallit vilket påverkar anslaget för räntebidragen.

Till verksamhetsområdet plan-, bygg- och bostadsväsendet hör utgifter för Boverket, räntebidragen, bostadsbidragen, Statens bostadskreditnämnd och den kreditgarantiverksamhet som nämnden svarar för, Byggeforskningsrådet och Fonden för fukt och mögelskador. Det utgiftsmässigt största anslaget inom utgiftsområde 18 är räntebidrag m.m. som uppgår till drygt 23 miljarder kronor.

Bostadsbidragens uppgift är att ge ekonomiskt svaga hushåll möjligheter att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder. Bostadsbidragen utgör även en viktig del av det ekonomiska familjestödet. Övriga delar av detta stöd redovisas under utgiftsområde 12.

Statens geotekniska institut (SGI) är central myndighet för geotekniska frågor med en initierade, utvecklande och samordnande roll inom ansvarsområdet.

Länsstyrelsernas verksamhet spänner över i stort sett samtliga politikområden. Inrikesdepartementet ansvarar bl.a. för samordningen av länsstyrelsefrågorna i regeringsskansliet.

Lantmäteriverksamheten omfattar fastighetsbildning, plangenomförande, geodesi, landskaps- och fastighetsinformation, kartläggning m.m. Riksdagen beslutade i juni 1994 om en ny organisation för lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet. Den nya organisationen trädde i kraft den 1 januari 1996 och innebär att Statens lantmäteriverk och Centralnämnden för fastighetsdata numera utgör en myndighet, Lantmäteriverket. Till ut-

giftsområdet hör slutligen verksamheten vid Statens vagnämnd.

Utgångspunkter för besparingar och prioriteringar

Utgångspunkten för regeringens förslag till budget för utgiftsområdet är riksdagens tidigare beslut om besparingar i offentlig konsumtion (prop. 1994/95:100 bil.1, bet. 1994/95:FiU10, rskr. 1994/95:179), om vissa budgetförstärkningar (prop. 1994/95:150 bil. 1, bet. 1994/95:FiU29, rskr. 1994/95:459) samt med anledning av den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304). Den totala besparingen för utgiftsområde 18 uppgår till drygt 190 miljoner kronor fr.o.m. år 1997. Besparingarna fördelar sig med drygt 80 miljoner kronor på bygg- och bostadsväsendet, drygt 100 miljoner kronor på länsstyrelserna och 10 miljoner kronor på lantmäteriverksamheten.

Kostnaderna för bostadsbidrag har ökat kraftigt under senare år. Den allmänna ekonomiska utvecklingen med hög arbetslöshet, höga räntor och därmed höga boendekostnader har tillsammans med regelförändringar och ökad ansökningsfrekvens haft stor betydelse. Riksdagen har beslutat (prop. 1995/96:186, bet. 1995/96:BoU11, rskr. 1995/96:229) om kraftfulla åtgärder för att bryta kostnadsökningen. Dessa åtgärder beräknas leda till kostnadsminskningar för bidragsgivningen på ca 2 300 miljoner kronor fr.o.m. år 1997.

Fr.o.m. år 1998 minskas anslagen inom utgiftsområde 18 med ytterligare 292 miljoner kronor. De besparingar som beslutades med anledning av den ekonomiska vårpropositionen (1995/96:150) föreslås ske genom att anslaget för räntebidragen m.m. och anslaget för länsstyrelserna m.m. minskas med 50 respektive 30 miljoner kronor. Härutöver beräknas, som tidigare aviserats, anslagen inom plan-, bygg- och bostadsväsendet, anslaget för länsstyrelserna samt anslaget för Lantmäteriverket minskas med 14, 123 respektive 75 miljoner kronor.

**UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM UTGIFTSOMRÅDE 18 SAMHÄLLSPLANERING, BOSTADSFÖRSÖRJNING
OCH BYGGANDE FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING
(miljoner kronor):**

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS		FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	DÄRAV 1996	1997	1998	1999
A. Plan-, bygg- och bostadsväsendet	42 583	55 265	58 648	38 448	31 128	24 561	21 056
B. Geoteknik	16	23	24	16	24	24	24
C. Länsstyrelserna m.m.	1 760	2 672	2 799	1 900	1 721	1 617	1 671
D. Lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet m.m.	511	740	778	520	495	427	419
Totalt för utgiftsområde 18	44 870	58 700	62 249	40 884	33 368	26 629	23 170

3 Plan-, bygg- och bostadsväsendet

3.1 ALLMÄNT

Politiskt och ekonomiskt viktiga frågor inom verksamhetsområdet är:

- utformningen av det statliga stödet till bostadsproduktionen
- bostadsförsörjning och ökad integration
- utvecklingen av byggkostnaderna
- bostadskostnader och bostadsstöd
- förenkling av byggregler
- inomhusmiljö, åtgärder för att undanröja och förebygga hälsorisker
- tillgängliga bostäder, byggnader och närmiljöer
- samordning av den fysiska planeringen med åtgärder för en hållbar regional utveckling
- planering för en god vardagsmiljö och en hållbar stadsutveckling
- kretsloppsanpassat byggande

Plan-, bygg- och bostadspolitikens inriktning

Bostadspolitikens uppgift är att trygga alla människors behov av en god bostad till rimlig kostnad och en trygg närmiljö. Regeringen tillsatte våren 1995 en bostadspolitisk utredning (Dir. 1995:20) med företrädare för alla de politiska partierna i riksdagen. Utredningen ska precisera målen för en fortsatt social bostadspolitik och ge förslag om lämpliga medel att genomföra den.

Mot bakgrund av det begränsade samhällsekonomiska utrymmet är det en viktig fråga att komma fram till hur stödet till den fortsatta produktionen av bostäder bör utformas. Långsiktiga och stabila stödsystem med neutrala, enkla och tydliga regler skall eftersträvas.

Boendekostnaderna har ökat betydligt och tar i anspråk en allt större andel av hushållens disponibla inkomster. En viktig uppgift är att motverka ytterligare ökning. Politiken för att förbättra den ekonomiska utvecklingen, och därmed ränteutvecklingen, kommer att vara avgörande inte minst för boendekostnaderna i framtiden.

Det är dessutom angeläget att komma tillrätta med de höga produktionskostnaderna i byggandet för att

boendekostnaderna inte skall bli alltför höga. Av denna anledning tillsatte regeringen i maj 1996 en särskild byggkostnadsdelegation (Dir. 1996:38) med uppgift att aktivt och i samarbete med byggsektorns aktörer arbeta för varaktigt sänkta produktions- och förvaltningskostnader. Förutsättningar för lägre produktionskostnader avses erhållas bl.a. genom teknikupphandling.

Regeringen strävar efter att förenkla byggreglerna och bygglovsprocessen. Det senaste steget i förenklingsarbetet genomfördes den 1 juli 1995 då ett nytt kontrollsystem för byggandet infördes. Systemet, som bl.a. förändrat arbetet vid byggnadsnämnderna, utvärderas för närvarande av Boverket. Verket skall lämna en delrapport senast den 1 oktober 1996 och en slutrapport till den 1 oktober 1997.

Arbetet med att inom EU åstadkomma fri rörlighet av byggprodukter går långsamt. Sverige arbetar aktivt med att på olika sätt vara pådrivande i detta arbete, bl.a. övervägs att på svenskt initiativ genomföra en EU-bomässa vid sekelskiftet.

Det är angeläget att främja ekonomisk, etnisk och social integration. Målsättningen är att goda bostäder skall vara tillgängliga för alla på sådant sätt att segregation motverkas. Alla boende bör ges möjlighet att i samverkan utveckla sina områden så att boendemiljön fungerar väl och boendet berikas. I den bostadspolitiska utredningens uppgifter ingår bl.a. att klarlägga kommunernas ansvar inom bostadsförsörjningen och att överväga vilka bostadspolitiska medel som kommunerna behöver för att motverka segregation och öka valfriheten i boendet.

Habitat II, FN:s andra världskonferens om boende och bebyggelsefrågor ägde rum i Istanbul den 3 -14 juni 1996. En viktig fråga är hur Habitat-agendans åtaganden skall genomföras och följas upp i Sverige - inte minst lokalt ute i kommunerna.

Arbetet med att främja ett ekologiskt och hållbart byggande fortsätter liksom arbetet med att söka undanröja och förebygga inomhusmiljöns bidrag till ohälsa. Boverket har fått i uppdrag att tillsammans med andra berörda myndigheter och organisationer inventera och utvärdera det byggande som genomförs med särskild inriktning på miljöhänsyn och kretsloppsan-

passning och att mot denna bakgrund söka belysa kunskapsläget. I uppdraget ingår vidare att bedöma metoder för miljö- och hälsoklassning av byggnader, belysa frågor omkring återanvändning och återvinning i byggandet samt elöverkänslighet. Boverket skall lämna en delrapport om arbetet den 15 januari 1997 och slutredovisning skall ske senast den 15 mars 1998.

Sambällsplaneringens inriktning

De senaste årens förändringar i fråga om samhällsbyggandet - med den kraftiga minskningen av bostadsbyggandet och den pågående utbyggnaden av kommunikationsnätet - har i väsentliga avseenden förändrat den fysiska planeringens uppgifter och inriktning. Från att i huvudsak ha varit produktionsförberedande har planeringen alltmer utvecklats mot att bli ett sektorsövergripande beslutsunderlag för olika typer av verksamheter som ofta sträcker sig över kommun- och länsgränser. Samtidigt har kraven på miljöhänsyn skärpts.

Även EU-medlemskapet har fört in nya aspekter och krav. Mark- och planlagstiftningen har successivt anpassats till de nya förutsättningarna, bl.a. genom införandet av en ny järnvägslag och tydligare krav på miljöhänsyn i plan- och bygglagen (1987:10).

Plan- och bygglagen är vidare föremål för fortsatt översyn inom ramen för plan- och byggtutredningen (M 1992:03). I utredningens uppdrag ingår också att se över lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Utredningens överväganden och förslag kommer att redovisas för regeringen den 15 oktober 1996.

Målet att den kommunala fysiska planeringen skall bidra till en långsiktigt hållbar samhällsutveckling har gjorts tydligare genom ändringar i planlagstiftningen.

En huvuduppgift för den fysiska planeringen är därför att medverka till att successivt förändra, anpassa och förvalta den byggda miljön i enlighet med de krav som ett ekologiskt hållbart samhälle ställer. Detta förutsätter en bättre samordning mellan den kommunala fysiska planeringen och den planering som bedrivs inom olika sektorer, t. ex. planeringen för investeringar i kommunikationer.

Den fysiska planeringens sektorsövergripande karaktär bör tas till vara. En bättre samverkan mellan olika beslutsnivåer - lokalt, regionalt och centralt - behöver utvecklas. En ökad tyngd bör därvid läggas vid att den fysiska planeringen kan utgöra ett led i den regionala utvecklingen.

Den fysiska planeringen kan också vara ett verksamt instrument i arbetet med att ta till vara och förbättra miljön i bostadsområden. Planeringsprocessen kan mobilisera de boendes engagemang i sin närmiljö, identifiera kvaliteter och brister i utformningen av den byggda miljön samt redovisa förslag till förbättringsåtgärder. En framsynt kommunal planering kan medverka till att minska segregationstendenser och skapa trygga boendemiljöer av god kvalitet.

Bygghforskningens inriktning

De ovan redovisade prioriterade frågorna bör också återspeglas i inriktningen av bygghforskningen. Regeringen anser att prioriterade områden för bygghforskningen skall vara ny och billigare byggh teknik i bygg- och förvaltningsskedet, former för samordning av samhällsplaneringen, hållbar stadsutveckling, planlagstiftningens tillämpning, ekologiskt hållbart byggande, inomhusmiljö samt kvalitetssäkring i byggprocessen.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDE PLAN-, BYGG- OCH BOSTADSVÄSENDET FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS	DÄR AV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
Plan-, bygg- och bostadsväsendet	42 583	55 265	58 648	38 448	31 128	24 561	21 056

3.2 RESULTATINFORMATION

Den hittillsvarande utvecklingen inom plan-, bygg- och bostadsväsendet

I bostadsbeståndet finns ca 4,2 miljoner permanenta bostäder och bostadsstandarderna i Sverige är höga i jämförelse med andra länder.

Tillgången på bostäder är i nuläget generellt sett god. Enligt Boverket rapporterar emellertid alltför många kommuner att det råder bostadsbrist på den lokala marknaden. I januari i år gjorde 24 kommuner den bedömningen jämfört med bara 16 kommuner vid undersökningen i januari 1995. De flesta av dessa ligger inom storstadsområdena eller är högskoleorter. En femtedel av landets befolkning bor i kommuner med bostadsbrist.

Bostadsbyggandet har varit mycket lågt de senaste åren. Boverkets prognos visar dock på ett ökat bostadsbyggande. Totalt 18 000 lägenheter beräknas komma att påbörjas under år 1996 och cirka 25 000 under år 1997. Hälften av byggandet sker i storstadsregionerna där efterfrågan beräknas öka mest. Byggandet är också relativt högt i högskoleregionerna.

Från år 1990 har bostadsutgifterna tagit i anspråk en allt större del av både inkomst och konsumtion. Enligt SCB visar bostads- och hyresundersökningen (BHU) att nettobostadsutgifterna (bostadskostnaden sedan hänsyn tagits till erhållet bostadsbidrag och skatteavdrag) år 1995 uppgick till ca 23 procent av de disponibla inkomsterna. För år 1996 uppskattas att motsvarande andel kan vara ca 27 procent.

Byggkostnaderna har ända sedan mitten av sjuttio-talet ökat mer än övriga faktorer som ingår i konsumentprisindex. En undersökning som gjorts inom regeringskansliet visar att det är skatter och offentliga avgifter som ökat mest som andel av byggproduktionskostnaderna, medan entreprenadkostnadernas andel minskat från ca 74 procent till strax över 50 procent under perioden 1975 till 1994. Även materialkostnaderna har ökat under perioden. Av undersökningen framgår vidare att den tekniska utvecklingen på byggmarknaden under de senaste 20 åren varit svag.

Arbetslösheten i byggbranschen är mycket hög. För att öka sysselsättningen har betydande resurser omfördelats, bl.a. har regeringen sedan december 1994 lagt fram stora stimulanspaket för byggandet. I dessa ingår bl.a. bidrag till bostadsförbättringsåtgärder inklusive tillgänglighetsskapande åtgärder, investeringsbidrag för nybyggande av bostäder och stöd till miljöförbättringsåtgärder i bostäder samt till sådana lokaler där främst barn och ungdomar vistas. Totalt har närmare 6,1 miljarder kronor anvisats för de nämnda stöden. Enligt Boverkets redovisning per den 31 juli 1996 hade stöd beviljats med ett belopp om 5,1 miljarder kr. Sammanlagt 1,7 miljoner lägenheter var berörda av de olika åtgärderna och sysselsättningseffekten i byggindustrin har av Boverket beräknats till motsvarande ca 44 000 årsarbetskrafter.

Boverket har nyligen redovisat hur arbetet med den av riksdagen beslutade obligatoriska ventilationskontrollen av ventilationssystem fortskrider. Av redovisningen framgår att praktiskt taget alla skolor och daghem har genomgått en ventilationskontroll, men att arbetet med att rätta till uppdagade fel och brister släpar efter i ca 30 procent av fallen. När det gäller flerbostadshus har ventilationskontroll utförts i ca hälften av byggnaderna.

Boverket har vidare redovisat sin bedömning avseende plan- och byggtredningens förslag vad gäller insatser för att förbättra tillgängligheten i den gemensamma miljön. Ärendet bereds för närvarande i regeringskansliet.

Boverket har dessutom redovisat en aktionsplan för biologisk mångfald vid byggd miljö. Regeringen avser att under år 1997 återkomma till riksdagen vad avser verkets förslag i rapporten "Aktionsplan för biologisk mångfald vid byggd miljö".

Statens utgifter för räntesubventioner till bostadsbyggandet

Räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder enligt äldre regler svarar för huvuddelen av statens utgifter för räntesubventioner till bostadsbyggandet. För närvarande utgör räntebidrag enligt äldre bestämmelser 97 procent av statens årliga utgifter för räntebidrag. Endast en mycket liten del avser således räntesubventioner enligt 1993 års finansieringssystem, det s.k. Danellsystemet.

TABELL 1: UTVECKLINGEN AV STATENS UTGIFTER FÖR RÄNTEBIDRAG M.M.

BUDGETÅR	RÄNTEBIDRAG M.M. ENLIGT STATSBUDGETEN (MDKR)	
1985/86	11,0	
1986/87	14,5	
1987/88	13,3	
1988/89	15,2	
1989/90	20,5	
1990/91	23,1	
1991/92	29,1	
1992/93	33,8	
1993/94	33,7	
1994/95	32,6	
1995/96 (prognos)	12 mån	30,3
	18 mån	43,5

Statens utgifter för räntebidrag enligt de tidigare reglerna beror väsentligen på tre faktorer, nämligen antalet bostäder som byggs eller byggs om, till vilken kostnad det sker och subventionsräntans nivå.

Utgifterna för räntebidrag är nu på väg att minska. Det beror främst på att vissa äldre årgångar har konverterats till lägre subventionsränta, vilket minskar statens utgifter. För innevarande budgetår beräknas utgif-

terna för räntebidrag bli ca 43,5 miljarder kronor varav 30,3 miljarder för perioden juli 1995 till juni 1996. Under kalenderåret 1996 beräknas utgifterna bli ca 28 miljarder kronor. Även prognosen för resten av 1990-talet pekar på sjunkande utgifter. För år 2000 uppskattas utgifterna ligga i storleksordningen 11 miljarder kronor.

REGERINGENS BEDÖMNING

Regeringen konstaterar att tillgången på bostäder generellt sett är god, men att bostadsefterfrågan beräknas öka i framtiden. Det gäller främst i storstadsområdena och universitets- och högskoleregioner.

Regeringen anser att det är viktigt att säkra en fungerande bostadsförsörjning för ungdomar och övriga nytillträdande på bostadsmarknaden liksom att ordna ett gott boende för äldre och andra med särskilda behov.

Vidare måste statens fortsatta utgiftsåtaganden hållas tillbaka. Det innebär bl.a. att statens del av de framtida kostnaderna för boendet fortsatt måste minskas.

För att olika angelägna bostadsbehov skall kunna tillgodoses är det nödvändigt att snarast ta ställning till hur bostadsstödet skall vara utformat i framtiden. Regeringen avser att mot bakgrund av de förslag som den bostadspolitiska utredningen redovisar i höst ta upp dessa frågor i en proposition till riksdagen under år 1997.

Lägre produktionskostnader i byggandet, förenklade byggregler och ett ekologiskt hållbart byggande är betydelsefulla delar i bygg- och bostadspolitiken. Dessa frågor är även utgångspunkt för Sveriges initiativ i det europeiska samarbetet.

Länsstyrelsernas arbete med bostadsadministration och samhällsplanering

Länsstyrelserna fick under budgetåret 1994/95 ansvar även för beslut om de tillfälliga bostadsstödet som införts av arbetsmarknadsskäl. Årsredovisningarna visar att målen för handläggningstiderna i de flesta fall nåtts och att länsstyrelserna klarat att fördela de tillfälliga stöden utan att extra resurser tillförts samtidigt som servicenivån hållits uppe. Detta tyder på att länsstyrelserna har ett flexibelt arbetssätt. Generellt bedöms länsstyrelserna även ha klarat övriga mål även om årsredovisningarna inte ger underlag för en enhetlig bedömning.

Länsstyrelsernas insatser inom planområdet har vidgats. Samtidigt behöver arbetet med samordning och sammanvägning av olika statliga intressen utvecklas ytterligare. Regeringen anser att det under de kommande åren är angeläget att länsstyrelserna på olika sätt verkar för att instrumenten i samhällsplaneringen utvecklas, bl.a. i enlighet med de ändringar som nyligen genomförts i plan- och bygglagen. Länsstyrelserna bör ta ett större ansvar för att få till stånd en sammanvägd

bedömning av statens syn på översiktsplaneringen i kommunerna. Planeringskompetensen bör utnyttjas för att utveckla miljökonsekvensbeskrivningar i tidiga skeden av den kommunala fysiska planeringen.

3.3 ANSLAG

A 1. Boverket: Förvaltningskostnader

1994/95	Utgift	126 500 ¹	Anslagssparande	35 189
1995/96	Anslag	207 900	Utgiftsprognos	207 900
			därav 1996	149 800
1997	Förslag	131 058		
1998	Beräknat	121 924		
1999	Beräknat	125 345		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Boverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö och hushållning med naturresurser, fysisk planering, byggande och boende. Verket svarar också för den centrala administrationen av statligt bostadsstöd i form av bidrag för finansiering av bostäder.

Det övergripande målet för verksamheten är enhetlighet och effektivitet i tillämpningen av regler och stödssystem. Boverket skall vidare verka för att den fysiska planeringen främjar en god hushållning med naturresurser och en god bebyggelsemiljö samt ett effektivt och hälsosamt byggande.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen föreslås ligga fast även för budgetåret 1997.

Resurser 1997

Ramanslag 131 058 tkr

Resultatinformation

Boverket konstaterar i årsredovisningen för budgetåret 1994/95 bl.a. att:

- Bebyggelsen har ökat kraftigt i de mest skyddsvärda kustområdena och oexploaterade ytor i redan bebyggda områden har successivt tagits i anspråk enligt verkets uppföljning av tillämpningen av 3 kap. naturresurslagen.
- En tillämpning i praktiken av EG:s byggprodukt-direktiv är angelägen för att pressa byggkostna-

derna. Direktivet måste dock kompletteras med bl.a. mandat och tekniska specifikationer/standarder för enskilda produkter eller produktgrupper. På grund av sin komplicerade tekniska karaktär går dock kompletteringen mycket långsamt.

- Behovet av information har ökat till följd av det nya sättet att ange funktionskrav i stället för utförande-krav i byggreglerna.
- Den obligatoriska funktionskontrollen av ventilationssystem genomförs, dock med ca ett års eftersläpning. Ofta känner inte fastighetsägarna till samhälls-kraven, vilket särskilt gäller villaägare.
- Regionala efterfrågeöverskott kan väntas på bostadsmarknaden.

Årsredovisningen visar vidare att 41 procent av de totala kostnaderna (exklusive datakostnader) tas i anspråk för verksamhetsområdet Hushållning med naturresurser, byggd miljö och fysisk planering. Verksamhetsområdena Byggnad respektive Boende svarade för 24 respektive 28 procent. Beräknat i förhållande till antalet årsarbetskrafter svarar de tre verksamhetsområdena för 39, 23 respektive 35 procent av det totala antalet årsarbetskrafter.

De mest resurskrävande prestationerna inom respektive verksamhetsområde var under budgetåret 1994/95 metodutveckling (hushållning med naturresurser, byggd miljö och fysisk planering), EU- och övrigt internationellt arbete (byggande) samt utbetalning av stöd och ärendehandläggning (boende).

Regeringens bedömning

Det redovisade resultatet visar att arbetet har bedrivits i enlighet med de av regeringen fastlagda riktlinjerna. Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Boverkets årsredovisning.

Regeringen konstaterar vidare att betydande förändringar har skett inom flera områden vilka påverkar förutsättningarna för Boverkets verksamhet.

Sveriges medlemskap i EU och genomförandet av EU:s byggproduktiv direktiv kräver aktiva insatser från verket, bl.a. i frågor som rör systemet med tekniska godkännanden på byggområdet.

Plan- och bygglagstiftningen och statens stöd till bostadsbyggandet har genomgått fortlöpande förändringar, som bl.a. påverkat såväl den lokala som den regionala administrationen. Den pågående bostadspolitiska utredningen skall under hösten 1996 lämna förslag om den framtida bostadspolitiken. Sammantagna kan bl.a. dessa förändringar motivera förändringar också av den centrala administrationen inom dessa områden.

Regeringen avser därför att under hösten 1996 uppdra åt en särskild utredare att göra en översyn av organisationen inom plan-, bygg- och bostadsväsendet.

Regeringen föreslår, i avvaktan på resultatet av en sådan översyn, att de övergripande mål och uppgifter som riksdagen beslutat om (prop. 1992/93:172, bet. 1992/93:BoU20, rskr. 1992/93:30) för treårsperioden 1993/94 -- 1995/96 skall ligga fast även för budgetåret 1997.

Anslagsberäkning

Med anledning av riksdagens beslut (prop. 1994/95:100 bil.1, bet. 1994/95:FiU10, rskr. 1994/95:179) om besparingar på statlig konsumtion och regeringens förslag till budgetförstärkningar enligt 1995 års kompletteringsproposition (prop. 1994/95:150 bil.1, bet. 1994/95:FiU29, rskr. 1994/95:459) har Boverkets ramanslag för budgetåret 1997 räknats ned med 11,9 miljoner kr. Detta motsvarar en besparing på 8 procent.

Anslaget har till följd av ovan nämnda beslut räknats ned med ytterligare 12,8 miljoner kronor fr.o.m. 1998, vilket innebär att anslaget för 1998 beräknats till 121,9 miljoner kr och för 1999 till 125,3 miljoner kronor.

A 2. Rängebidrag m.m.

1994/95	Utgift	32 628 800 ¹		
1995/96	Anslag	43 300 000	Utgiftsprognos	43 500 000
			därav 1996	28 330 000 ¹
1997	Förslag	23 400 000		
1998	Beräknat	16 993 000		
1999	Beräknat	13 818 000		

Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget är statliga räntesubventioner för ny- och ombyggnad av bostäder och för vissa underhålls- och förbättringsåtgärder i hyres- och bostadsrättshus. Anslaget disponeras vidare för ombyggnadsbidrag till äldre bostäder och för s.k. 33 §-ersättning till kommuner.

För innevarande budgetår (1995/96) beräknas utgifterna för räntebidrag bli 43 500 miljoner kronor. Avvikelsen som uppgår till 200 miljoner kronor beror på flera faktorer. Vissa tidsmässiga förskjutningar av utbetalningarna har ägt rum på grund av förtida inlösen av lån, vilket har medfört en större belastning på anslaget under budgetåret 1995/96. Reglerna för fastställande av starttidpunkt för räntebidraget ändrades fr.o.m. den 1 oktober 1995, vilket också lett till större utgifter. Den positiva ränteutvecklingen har dock verkat i motsatt riktning och bidragit positivt till en lägre anslagsbelastning.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 23 400 000 tkr

Övrigt

Regeringen föreslår en besparing på motsvarande 50 miljoner kronor per år fr.o.m. år 1997 med anledning av riksdagens beslut om besparingar inom utgiftsområde 18 (prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304). Besparingen föreslås i första hand ske genom att bidrag som understiger ett visst belopp inte utbetalas.

Vidare föreslås besparingar motsvarande ytterligare 50 miljoner kronor per år fr.o.m. år 1998 med anledning av samma riksdagsbeslut.

Statens årliga utgifter för räntebidrag beräknas minska kraftigt under de närmaste åren främst beroende på sjunkande räntor. Ränteläget ger kraftiga effekter då många bidragsärenden skrivs om till väsentligt lägre subventionsräntor. Stora volymer ärenden i den äldre räntebidragssystemet kommer därmed att falla ur räntebidragssystemet, varigenom bidrag inte längre lämnas för dessa ärenden. Vidare har byggandet varit mycket lågt vilket medför att kostnaderna för räntebidrag i det nya s.k. Danellsystemet ökar mycket långsamt.

Besparingar

Regeringen föreslår en besparing motsvarande 50 miljoner kronor per år fr.o.m. år 1997 med anledning av riksdagens beslut om besparingar inom utgiftsområdet för den kommande treårsperioden (prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304). Besparingen föreslås i första hand ske genom att bidrag som understiger motsvarande ett visst belopp per år och ärende inte utbetalas till bidragsmottagaren fr.o.m. den 1 januari 1997. Härigenom bortfaller ett stort antal småärenden ur bidragssystemet.

Vidare föreslås besparingar motsvarande ytterligare 50 miljoner kronor per år fr.o.m. år 1998 med anledning av samma riksdagsbeslut. Regeringen avser att i en proposition under år 1997 återkomma till riksdagen med förslag på hur dessa besparingar skall genomföras.

Anslagsberäkning

Statens utgifter för räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostadshus beräknas för budgetåret 1997 till 23,4 miljarder kronor (inkl. ovan nämnda besparing). Beräkningarna bygger på befintlig aviseringsstatistik med tillägg för beräknat nytillskott av räntebidragsärenden som för år 1997 till största delen redan är beslutade. Beräkningarna baseras vidare på ränteantaganden (femåriga statsobligationsräntan) för 1996 på 7,6 %, 1997 på 7,5 % och för 1998 och 1999 på 7,0 %.

Med utgångspunkt från antagna räntenivåer beräk-

nar regeringen att räntebidrag för nybyggnad kommer att ges till ca 530 000 lägenheter och räntebidrag för ombyggnad till ca 480 000 lägenheter under år 1997.

A 3. Vissa äldre låne- och bidragsstöd för bostadsändamål m.m.¹

1997	Förslag	94 333 ²
1998	Beräknat	8 000
1999	Beräknat	8 000

¹Tidigare anslagsbeteckning Investeringsbidrag för bostadsbyggande m.fl., redovisade under tolfte huvudtiteln

²Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget är återstående statliga åtaganden enligt ett antal stödformer som är under avveckling (se förordningar nedan). Anslaget disponeras också för att finansiera låneutbetalningar avseende äldre bostadslån m.m.

Belastningen på anslaget beror på hur många av de beviljade bidragen som kommer att betalas ut.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 94 333 tkr

Utgifter återstår av statliga åtaganden enligt vissa stödssystem som är under avveckling. Det gäller nybyggnadsbidrag, bidrag till bostadskostnader efter ombyggnad, statsbidrag till hyresrabatter, ungdomsbostadsstöd (tidigare redovisade under anslaget G 3.), investeringsbidrag för bostadsbyggande (tidigare redovisat under anslaget G 4.) samt tilläggsån för vissa reparations- och ombyggnadsåtgärder i hyres- och bostadsrättshus (tidigare redovisat under anslaget G 5.). Regeringen föreslår att återstående utbetalningar av åtaganden enligt dessa stödformer sammanförs under ett nytt anslag.

Regeringen beräknar att behovet av medel för utbetalningar under år 1997 uppgår till 94,3 miljoner kronor. Huvuddelen av dessa medel beräknas tas i anspråk för utbetalningar av investeringsbidrag för bostadsbyggande. Ett stort antal påbörjade ärenden avseende detta bidrag, som ännu inte har avslutats, finns hos länsstyrelserna. Boverket uppskattar att detta gäller för drygt 5 000 ärenden.

Förordningar

Bestämmelserna finns i följande förordningar:

- Förordningen (1986:1399) om bidrag vid nybyggnad av vissa bostäder (upphävd 1992:414), förordningen (1986:1398) om bidrag till bostadskostnader efter ombyggnad (upphävd 1992:415), förordningen (1982:1285) om statsbidrag till hyresrabatter i bostadshus (upphävd 1992:413) och förordningen (1987:530) om ungdomsbostadsstöd (upphävd 1992:412).
- Förordningen (1991:1923) om statligt investeringsbidrag för ny- och ombyggnad av bostäder (upphävd 1992:991) och förordning (1990:1369) med samma namn (upphävd 1991:1923) samt förordningen (1992:992) om ändrade bestämmelser för investeringsbidrag enligt förordningen (1990:1369), förordningen (1983:1021) om tilläggs lån för ombyggnad av bostadshus m.m.

A 4. Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

1994/95	Utgift	12 100 ¹	Anslagssparande	3 018
1995/96	Anslag	22 100	Utgiftsprognos	26 000
			därav 1996	19 000
1997	Förslag	15 400		
1998	Beräknat	16 416		
1999	Beräknat	17 005		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Statens bostadskreditnämnd (BKN) skall tillse att kreditförsörjning sker i erforderlig omfattning genom att lämna kreditgarantier till kreditinstitutet, enligt förordningen (1991:1924) om statlig kreditgaranti för ny- och ombyggnad av bostäder samt fullgöra övriga uppgifter som anges i förordningen. Kreditgarantier kan även lämnas enligt förordningen (1993:1591) om statlig kreditgaranti för lån för omfördelning av ränteutgifter på lån till bostäder (s.k. omfördelningsgaranti). Nämnden skall även svara för bevakning av kreditförsörjningen vid ny- och ombyggnad av bostäder.

Det övergripande målet för verksamheten är en effektivt fungerande garantigivning för finansiering av bostadsbyggande.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande målet föreslås ligga fast för budgetåret 1997.

Resurser 1997

Ramanslag 15 400 tkr

Regeringens bedömning

BKN:s garantiverksamhet är hårt styrd av det regelverk som gäller inom området. Det är regeringens uppfattning att BKN bedriver verksamheten på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. BKN:s årsredovisning visar att verksamheten har bedrivits i enlighet med de av regeringen fastlagda riktlinjerna.

Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i *revisionsberättelsen* avseende årsredovisningen för Statens bostadskreditnämnd.

Med anledning av riksdagens beslut (prop. 1994/95:100 bil.1, bet. 1994/95:FiU10, rskr. 1994/95:179) om besparingar på statlig konsumtion och regeringens förslag till budgetförstärkningar enligt 1995 års kompletteringsproposition (prop. 1994/95:150 bil.1, bet. 1994/95:FiU29, rskr. 1994/95:459) har BKN:s ramanslag för budgetåret 1997 räknats ned med 0,8 miljoner kronor. Detta motsvarar en besparing på 5 procent.

A 5. Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet

1994/95	Utgift	353 200 ¹		
1995/96	Anslag	1	Utgiftsprognos	1 475 000
			därav 1996	1 249 000
1997	Förslag	1 300 000		
1998	Beräknat	1 500 000		
1999	Beräknat	1 200 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget får användas för att täcka förluster till följd av statliga kreditgarantier till långivare för ny- och ombyggnad av bostäder.

BKN beräknar att de utbetalade skadeersättningarna för innevarande budgetår 1995/96 kommer att uppgå till 1 475 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 1 300 000 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 170 000 tkr

Resultatinformation

Garantistocken uppgick vid utgången av juni 1995 till 23 574 miljoner kronor där nytillskottet av garantier f.n. successivt avtar. Till och med den 30 juni 1996 har åtaganden för totalt 24 959 miljoner kronor gjorts i fråga om ny och ombyggnad. Inga omfördelningsgarantier hade då ännu registrerats.

Under budgetåret 1994/95 aktualiserades skadeärenden med ett totalt garanterat belopp om 790 miljoner kronor. Den största delen av skadeärendena avser myndighetsbeslutade lån, dvs. statligt reglerade bostadslån som beslutats av länsbostadsnämnderna och som utbetalats av Statens Bostadsfinansieringsbolag, SBAB efter år 1991.

Ersättning ur den statliga kreditgarantin betalas i regel ut först efter det att panten har realiserats. För att underlätta rekonstruktioner har dock från och med den 1 juli 1995 kravet på försäljning av den belånade fastigheten mjukats upp (prop. 1994/95:150 bil.12, bet. 1994/95:BoU22, rskr. 1994/95:428). BKN har således numera möjlighet att under vissa förutsättningar lämna ersättning för kreditförluster utan att en försäljning kommit till stånd. För innevarande budgetår får BKN meddela sådana beslut om ersättning för långivares kreditförluster intill högst 1 miljard kr. Sådana beslut har hittills fattats i ca 100 ärenden för ett garanterat belopp på 558 miljoner kronor. Erfarenheterna är att kreditförlusterna genom detta förfarande blivit påtagligt lägre än vad som skulle ha gällt vid en försäljning av fastigheterna.

Förlusterna t.o.m. budgetåret 1994/95 uppgick totalt till 600 miljoner kronor. Till utgången av år 1995 har skador aktualiserats för 1 003 garantier med ett sammanlagt garanterat belopp på 1 723 miljoner kronor. Uppskattade framtida förluster uppgår till ca 5 miljarder kronor för åren 1997-1999.

Inkomsterna från garantiavgifterna, vilka tas ut med 0,5 procent av garanterat belopp, uppgick budgetåret 1994/95 till 117 miljoner kronor. För budgetåret 1995/96 beräknar BKN att inkomsterna kommer att uppgå till 170 miljoner kronor.

A 6. Byggforskningsrådet: Förvaltningskostnader

1994/95	Utgift	22 800 ¹	Anslagskredit	582
1995/96	Anslag	34 500	Utgiftsprognos	33 900
			därav 1996	22 600

1997 Förslag 23 000

1998 Beräknat 22 715

1999 Beräknat 23 453

¹ Beloppen anges i tusental kr

Byggforskningsrådet (BFR) har samordningsansvaret för all forskning och utveckling som berör byggnader, anläggningar och den byggda miljön. Det innefattar också forskning och utveckling inom energi- och miljöteknik för en bättre byggd miljö.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen för BFR:s verksamhet är effektiv administration, att säkra relevans och hög kvalitet i byggforskningen och att uppnå god spridning i samhället av forskningens resultat.

Resurser 1997

Ramanslag 23 000 tkr

Resultatinformation

När det gäller den administrativa verksamhetens volym framgår det av BFR:s årsredovisning att ansökningarna under 1994/95 minskat såväl till antal som belopp jämfört med året innan. Mer än hälften av de beslutade bidragen går till universitet och högskolor. Genom samarbetsavtal med branschen och samfinansiering av FoU-projekt har andra finansiärer bidragit med ytterligare ca 135 miljoner kr.

BFR:s organisation har setts över och antalet årssysselsatta var 30 procent färre under budgetåret 1994/95 än under året innan.

Byggforskningsrådets vetenskapliga nämnd har i en utredning presenterad under våren 1996 (Samfinansiering - kvalitetshasard eller framgång) visat på sambandet mellan samfinansierad, tillämpad forskning och ökad kvalitet i grundforskningen. Utredningens slutsats är att kompetensen hos forskarna och möjligheten för näringslivet att nyttja resultatet av forskningen ökar genom samverkan mellan högskola och näringsliv.

Regeringens bedömning

BFR:s årsredovisning visar att verksamheten har bedrivits i enlighet med de av regeringen fastlagda riktlinjer

na. Regeringen konstaterar att RRV inte har haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende BFR:s årsredovisning.

För att effektivare utnyttja forskningsanslaget skall BFR öka antalet samarbetsavtal med byggsektorns aktörer och även i fortsättningen söka samfinansiering med aktörer i branschen för de projekt man stöder. Man skall också sträva efter en ökad samverkan och medfinansiering med andra forskningsfinansiärer.

BFR skall ha det övergripande ansvaret för den forskning som avser energianvändning i byggnader och byggd miljö.

BFR skall vidare verka för ett ökat europeiskt engagemang inom byggforskningen och medverka till initiering av svenska forskningsprojekt med stöd av medel från Europeiska gemenskapen.

Med anledning av riksdagens beslut (prop. 1994/95:100 bil.1, bet. 1994/95:FiU10, rskr. 1994/95:179) om besparingar när det gäller statlig konsumtion och regeringens förslag till budgetförstärkningar enligt 1995 års kompletteringsproposition (prop. 1994/95:150 bil.1, bet. 1994/95:FiU29, rskr. 1994/95:459) har BFR:s ramanslag för budgetåret 1997 räknats ned med 1,8 miljoner kronor. Detta motsvarar en besparing på 7,6 procent.

A 7. Byggforskning

1994/95	Utgift	183 300 ¹	Reservation	0
1995/96	Anslag	247 100	Utgiftsprognos	247 000
			därav 1996	166 200
1997	Förslag	179 196		
1998	Beräknat	184 430		
1999	Beräknat	189 308		

¹ Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget är bidrag till forsknings- och utvecklingsarbete inom markanvändnings-, byggnads-, anläggnings- och förvaltningsområdena samt bidrag enligt förordningen (1990:818) om stöd för experimentbyggande m.m. Medlen fördelas av BFR.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen för det stöd BFR lämnar till satsningar på forskning och utveckling är att främja den byggda miljöns kvalitet, kostnadseffektivitet och långsiktiga hållbarhet.

Resurser 1997

Ramanslag 179 196 tkr

Övrigt

Regeringen föreslår att BFR får göra ekonomiska åtaganden rörande stöd till byggforskning under en fem-årig planeringsperiod. För åtaganden som avser budgetåren 1998 - 2001 beräknar regeringen 101, 61, 37, respektive 22 miljoner kronor respektive år.

Regeringen föreslår att upp till 20 miljoner kronor av anslaget för budgetåret 1997 får disponeras för den teknikupphandling m.m. som byggkostnadsdelegationen enligt sitt uppdrag skall genomföra.

Resultatinformation

BFR:s årsredovisning visar att medel under budgetåret 1994/95 i huvudsak har fördelats till byggforskning inom de av riksdagen prioriterade områdena (prop. 1992/93:170, bet. 1992/93:BoU23, rskr. 1992/93:401) samt med en relativt hög andel samfinansiering (1/3 av projekten). Antalet utexaminerade doktorer har ökat från 59 st. år 1990/91 till 76 st. år 1994/94 genom att BFR ökat sitt stöd till högskolor och universitet.

Regeringens bedömning

BFR har i sin fördjupade anslagsframställning för åren 1997 - 1999 föreslagit en ny programstruktur och ett antal prioriterade områden. Regeringen instämmer i allt väsentligt med BFR:s förslag. Regeringen vill dock särskilt betona att BFR skall stödja forskningsprojekt med inriktning mot:

- samordning av samhällsplanering
- planlagstiftningens tillämpning
- hållbar stadsutveckling och ekologiskt hållbart byggande
- ny och billigare byggteknik för en effektivare bygg- och förvaltningsprocess
- kvalitetssäkring i byggprocessen
- förbättrad inomhusmiljö

De medel som BFR anvisas skall användas till forskning och utveckling kring den byggda miljön samt därtill direkt hörande information om forskningens resultat.

För budgetåret 1995/96 har regeringen, i likhet med tidigare år, av riksdagen bemyndigats att låta staten ta på sig förpliktelser i samband med stöd till byggforskningen som innebär åtagande för flera budgetår. Såda-

na åtaganden behövs också för perioden 1998 - 2001 och regeringen föreslår att BFR får ingå avtal och fatta beslut rörande stöd till byggforskning som, inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 101, 61, 37, respektive 22 miljoner kronor för respektive år.

Regeringen föreslår vidare att upp till 20 miljoner kronor av anslaget för budgetåret 1997 får disponeras för den teknikupphandling m.m. som byggkostnadsdelegationen enligt sitt uppdrag skall genomföra. Anslaget har därför, genom omfördelning av medel inom verksamhetsområdet, räknats upp med 10 miljoner kronor per år för budgetåren 1997, 1998 och 1999.

Med anledning av riksdagens beslut (prop. 1994/95:100 bil.1, bet. 1994/95:FiU10, rskr. 1994/95:179) om besparingar på statlig konsumtion och regeringens förslag till budgetförstärkningar enligt 1995 års kompletteringsproposition (prop. 1994/95:150, bil.1, bet. 1994/95:FiU29, rskr. 1994/95:459) har anslaget till byggforskning för budgetåret 1997 räknats ned med 11,9 miljoner kronor. Detta motsvarar en besparing på 7,0 procent. Anslaget har räknats upp med 5 miljoner kronor som kompensation för ökade lokalkostnader för högskoleforskning genom att motsvarande belopp har förts över från utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

A 8. Bidrag till fonden för fukt- och mögelskador

1994/95	Utgift	45 000 ¹		
1995/96	Anslag	105 000	Utgiftsprognos	27 000
			därav 1996	27 000
1997	Förslag	60 000		
1998	Beräknat	60 000		
1999	Beräknat	60 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till kostnader för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egna hem. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1993:712) om den statliga fonden för fukt- och mögelskador i småhus, m.m. Vidare får anslaget belastas med utgifter för kansli- och utredningskostnader.

Beslut om bidrag till kostnader för reparationsåtgärder för att komma till rätta med fukt- och mögelskador i småhus har enligt beslut av riksdagen begränsats av en särskild beslutsram. Sammantaget för budgetåren

1985/86 - 1995/96 uppgår ramen till 485 miljoner kronor. I denna ram ingår inte kansli- och utredningskostnader.

Avsikten med bidragsverksamheten, som inleddes år 1986, är att komma till rätta med skador av fel som kommit till redan vid uppförandet men där fukt- och mögelskadorna uppträder långt senare, dock senast 25 år efter färdigställandet. Skadorna kan bidra till ohälsa hos dem som vistas i småhusen.

De mest betydelsefulla faktorerna för utgifternas utveckling är förknippade med gällande bestämmelser för beräkning av husägarens självrisk. Denna påverkas av det skadade husets ålder och det låneutrymme som finns tillgängligt i fastigheten. Som regel är självrisken högre ju äldre huset är.

Av Fondstyrelsens årsredovisning framgår att bidrag t.o.m. år 1995 har lämnats i 2 550 ärenden med sammanlagt 368 miljoner kronor. Det genomsnittliga bidragsbeloppet har minskat, bland annat på grund av ändrade bidragsregler, och uppgick 1995 till 73 000 kronor.

Fondstyrelsen beräknar behovet av medel för utbetalning av beslutade bidrag samt kansli- och utredningskostnader till 60 miljoner kronor för budgetåret 1997.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 60 000 tkr

Övrigt

Regeringen föreslår att ramen för fondens sammanlagda åtaganden under budgetåret 1997 bestäms till 60 miljoner kronor.

Regeringen har beslutat tillkalla en särskild utredare som skall överväga behovet av och formerna för fondens verksamhet. Utredaren skall redovisa sina överväganden och förslag i frågan senast den 1 oktober 1997. I avvaktan på ställningstagande till detta arbete bör verksamheten med att avhjälpa fukt- och mögelskador i egna hem fortsätta enligt nu gällande bestämmelser. Hela verksamheten bör dock i fortsättningen begränsas av en enda ram som för budgetåret 1997 bör bestämmas till 60 miljoner kronor.

Regeringen föreslår vidare att ett ramanslag om 60 miljoner kronor anvisas för verksamheten i överensstämmelse med fondstyrelsens bedömning.

A 9. Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

1994/95	Utgift	20 000 ¹		
1995/96	Anslag	25 000	Utgiftsprognos	16 000
			därav 1996	12 000
1997	Förslag	12 000		
1998	Beräknat	12 000		
1999	Beräknat	12 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till åtgärder mot radon i småhus. Bidrag lämnas om radongashalten i huset överstiger det gränsvärde som Socialstyrelsen anger som godtagbart från hälsoskyddssynpunkt. Bidragsbestämmelserna finns i förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egna hem.

Den mest betydelsefulla faktorn för utgifternas utveckling är småhusägarnas intresse av att genom mätning av radonhalten i sina bostäder klarlägga radonsituationen och därefter ansöka om bidrag för att vidta åtgärder.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 12 000 tkr

Under budgetåret 1994/95 har radonbidrag beviljats till 1 036 egna hem till ett belopp av 15,2 miljoner kronor. Under våren 1996 påbörjades en omfattande informationskampanj av berörda myndigheter. Boverket bedömer att effekten av kampanjen torde bli kortsiktig och att anvisade medel under budgetåret 1995/96 är tillräckliga. Regeringen beräknar att 12 miljoner kronor bör anvisas på anslaget budgetåren 1997 och 1998.

Med anledning av regeringens förslag till budgetförstärkningar enligt 1995 års kompletteringsproposition (prop. 1994/95:150 bil. 1, bet. 1994/95:FiU29, rskr. 1994/95:459) har ramanslaget för budgetåret 1997 räknats ned med 4,9 miljoner kronor. Detta motsvarar en besparing på 30 procent.

A 10. Bostadsbidrag

1994/95	Utgift	9 188 300 ¹		
1995/96	Anslag	11 320 000	Utgiftsprognos	13 010 000
			därav 1996	8 470 000

1997 Förslag 5 910 000

1998 Beräknat 5 640 000

1999 Beräknat 5 600 000

¹ Beloppen anges i tusental kr

Anslaget disponeras för bostadsbidrag till barnfamiljer och ungdomar mellan 18 och 29 år utan barn. Bestämmelser om bostadsbidrag finns i lagen (1993:737) om bostadsbidrag och bostadsbidragsförordningen (1993:739).

Bostadsbidragens uppgift är att ge ekonomiskt svaga hushåll möjligheter att hålla sig med goda och tillräckligt rymliga bostäder. Bostadsbidragen har särskilt stor betydelse för ensamstående med barn. Huvudelen av dessa är kvinnor. Bidragen utgör också en viktig del av det ekonomiska familjestödet (utgiftsområde 12). Detta stöd syftar främst till att ge en ekonomisk grundtrygghet för barnfamiljer under den tid de har en stor försörjningsbörda.

Kostnaderna för bostadsbidrag är starkt beroende av inkomst-, bostadskostnads- och arbetslöshetsutvecklingen och därmed av den samhällsekonomiska utvecklingen i stort. Den höga arbetslösheten, de stigande boendekostnaderna och en allmänt försämrad ekonomisk situation för många hushåll under senare år har därför bidragit till att antalet bidragstagare har ökat och att kostnaderna för bidragen stigit markant.

År 1990 utbetalades drygt 3 100 miljoner kronor. År 1995 utbetalades drygt 9 200 miljoner kronor. Under perioden 1990 – 1995 ökade antalet hushåll med bostadsbidrag med ca 75 procent. En jämförelse mellan budgeterat anslag och utfall budgetåret 1994/95 visar ett överskridande på ca 1 990 miljoner kronor. Även prognosen för anslagsbelastningen innevarande budgetår indikerar att kostnaderna för bostadsbidrag blir högre än det anslagsbehov som har beräknats.

Mot bakgrund av de senaste årens kostnadsutveckling har riksdagen beslutat om vissa förändringar av bidragssystemet (prop. 1994/95:100 bil. 6, bet. 1994/95:BoU14, rskr. 1994/95:312 samt prop. 1995/96:186, bet. 1995/96:BoU11, rskr. 1995/96:229). Dessa beräknas sammantaget minska kostnaderna för bidragsgivningen med ca 3 miljarder kronor per helt år.

Riksförsäkringsverket (RFV) beräknar i sin anslagsframställning medelsbehovet för bostadsbidragen under budgetåret 1997 till 8 800 miljoner kronor. Verkets bedömning tar inte hänsyn till de förslag till förändringar av bidragssystemet som regeringen lagt fram för riksdagen i propositionen (1995/96:186) *Nya regler för bostadsbidrag*.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 5 910 000 tkr

Med hänsyn till riksdagens beslut om nya regler för bostadsbidrag till barnfamiljer och hushåll mellan 18 och 29 år utan barn fr.o.m. den 1 januari 1997 beräknas kostnaderna för bidrag till dessa hushåll under budgetåret 1997 uppgå till ca 5 910 miljoner kronor.

För år 1998 beräknas utgifterna uppgå till ca 5 640 miljoner kronor och under år 1999 till ca 5 600 miljoner kronor. Beräkningarna utgår från att 1997 års regelsystem behålls oförändrat under respektive år.

A11. Bonusränta för ungdomsbosparande

1994/95	Utgift	2 889 ¹	Anslagssparande	0
1995/96	Anslag	3 000	Utgiftsprognos	5 008
			därav 1996	2 000
1997	Förslag	3 000		
1998	Beräknat	3 000		
1999	Beräknat	3 000		

¹ Beloppen anges i tusental kr

År 1988 beslutade statsmakterna att ett speciellt ungdomsbosparande skulle inrättas (prop. 1987/88:150 bil.3, bet. 1987/88:FiU 21, rskr. 1987/88:395). Lagen

(1988:846) om ungdomsbosparande trädde i kraft i december 1988. Lagen innebär att ungdomar mellan 16 och 25 år kan påbörja ett sparande i vissa banker eller sparkassor som kan fortgå till och med det år spararen fyller 28 år. Riksgäldskontoret fastställer en minimiränta. När kontoinnehavaren har sparat under tre år och det sparade kapitalet uppgår till minst 5 000 kronor, blir kontoinnehavaren berättigad till en årlig bonusränta på 3 procent från det att sparandet började. Bonusräntan bekostas av staten och betalas ut då kontoinnehavaren begär det eller när lån erhålles. När bonusräntan betalas ut upphör kontots anslutning till ungdomsbosparandet.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 3 000 tkr

Behovet av anslagsmedel är svårt att bedöma eftersom bonusränta utbetalas först då kontot avslutas. Riksgäldskontoret konstaterar att det idag finns ca 44 000 ungdomar anslutna till sparformen vilka sammanlagt är berättigade ca 18 miljoner kronor i bonus. Därtill kan ersättningen öka ca 8 miljoner kronor om samtliga kontoinnehavare uppfyller kravet på tre års anslutning. Statens utgifter för bonusräntan för ungdomsbosparande beräknar regeringen till 3 miljoner kronor för budgetåret 1997. Frågan om ungdomsbosparande är för närvarande föremål för utredningen inom den ungdomspolitiska kommittén (C 1995:10).

4 Geoteknik

B 1. Geoteknik

1994/95	Utgift	16 224 ¹	Anslagssparande	321
1995/96	Anslag	22 897	Utgiftsprognos	23 700
			därav 1996	15 800
1997	Förslag	23 967		
1998	Beräknat	23 611		
1999	Beräknat	24 381		

¹ Beloppen anges i tusental kr

Statens geotekniska institut, SGI, är central förvaltningsmyndighet för geotekniska frågor. Institutet har ett övergripande och från olika partsintressen skilt ansvar för de geotekniska frågorna i landet. Institutet skall särskilt:

- initiera, bedriva och samordna geoteknisk forskning,
- utveckla geotekniska metoder,
- informera om forskning och forskningsresultat samt bearbeta och sprida geoteknisk kunskap.

Institutet utför undersökningar, utredningar och andra uppdrag åt statliga myndigheter och kommuner. Institutet utför också uppdrag åt andra i den mån arbetet i övrigt tillåter det. Uppdragen får utföras mot ersättning. Av institutets omsättning på 59 miljoner kronor budgetåret 1994/95 utgjorde intäkter från uppdrag över 70 %. Institutet redovisar för budgetåret 1994/95 ett positivt resultat på 4,3 miljoner kronor, som till 90 % beror på överskott i uppdragsverksamheten. Överskottet har tillkommit bl.a. till följd av lägre kostnader i denna verksamhet än förväntat under året. Detta förhållande beror på effektiviseringar i organisationen och en mycket hög efterfrågan på institutets tjänster.

Omfattningen av uppdragsverksamheten budgetåret 1995/96 beräknas minska jämfört med budgetåret 1994/95. För att upprätthålla volymen på verksamheten pekar därför prognosen på ett överskridande av tilldelade medel.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

SGI skall genom egna insatser och i samverkan med andra aktörer i samhället svara för kunskapsuppbyggnad och teknisk utveckling inom det geotekniska området samt tillse att denna kunskap förs ut och kommer till praktisk användning. Institutets verksamhet skall vara präglad av kvalitet och oberoende samt medverka till en säker, ekonomisk och miljöanpassad samhällsutveckling inom det geotekniska området.

Resurser 1997

Ramanslag på 23 967 tkr

Beräknade avgiftsinkomster på 38 000 tkr

Övrigt

SGI bör tilldelas ansvaret att initiera och bedriva långsiktig kunskapsuppbyggande geoteknisk forskning inom infrastrukturområdet. Från utgiftsområde 22 har totalt 8 000 tkr överförts för detta ändamål.

Resultatredovisning

Mot bakgrund av den årsredovisning som Statens geotekniska institut lämnat drar regeringen slutsatsen att verksamhetsmålen i allt väsentligt uppfyllts. Omfattningen av arbetet med säkerhet mot ras och skred var större än planerat under budgetåret 1994/95. Detta berodde på stor efterfrågan av rådgivning till räddningstjänsten, bl.a. i samband med översvämningar. Under året har institutet ökat verksamheten inom långsiktig kunskapsuppbyggnad och tillämpad forskning. Fortfarande är dock den långsiktiga geotekniska forskningen inom infrastrukturområdet liten i förhållande till områdets omfattning i andra sammanhang. Den geotekniska forskning som Banverket och Vägverket finansierar är inte heller av sådan omfattning att den kan förväntas uppfylla det framtida utvecklingsbehovet.

SGI har redovisat resultatet av gjorda besparingsåtgärder. Först under år 1996 kommer de minskade kostnaderna för verksamheten att slå igenom helt. Detta

TABELL 1: RESULTATBUDGET FÖR STATENS GEOTEKNISKA INSTITUT ÅR 1997 (tusentals kronor):

	INTÄKTER ANSLAG	INTÄKTER UPPDRAG	SUMMA INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT
a. Säkerhet och kvalitet	5 967	0	5 967	5 967	0
b. Tillämpad forskning och kunskapsuppbyggnad	18 000	0	18 000	18 000	0
c. Teknikutveckling och kunskapsförmedling	0	16 000	16 000	16 000	0
d. Rådgivning	0	22 000	22 000	22 000	0
Totalt	23 967	38 000	61 967	61 967	0

beror bl.a. på att ett nytt hyresavtal kommer att träda i kraft under året. Statens lokalförsörjningsverk har lämnat en analys av SGI:s lokalanvändning och lokalkostnader med riktvärden för lämpliga nivåer. Det kommande hyresavtalet är i god överensstämmelse med dessa riktvärden.

SGI har lämnat en fördjupad anslagsframställan för perioden 1997–1999. SGI har i sin anslagsframställan föreslagit dels prioriteringar inom nuvarande ram, dels utökade satsningar inom fem områden. Tre av satsningarna avser insatser för forskning och utveckling inom riskvärderingssystem, nationella geotekniska basresurser samt IT och geoteknik. Vidare föreslår institutet att myndighetsverksamheten dels breddas med uppföljning och värdering av geotekniskt intressanta projekt, dels fördjupas inom arbetet med förebyggande åtgärder mot naturolyckor.

SGI har på regeringens uppdrag utrett vilka skador som uppkommer till följd av geotekniska brister inom bygg- och anläggningsbranschen. Institutet bedömer att samhällets årliga kostnader för att åtgärda dessa skador inom det geotekniska området överstiger 3,5–4 miljarder kronor. Av denna kostnad kan ca 20 % hänföras till infrastrukturområdet.

Satsning på kvalitet och miljö

Regeringen bedömer att det är angeläget att ansvaret för långsiktig kunskapsuppbyggande geoteknisk forskning inom infrastrukturområdet stärks. Banverket och Vägverket har ett ansvar för sådan forskning som är relevant för respektive verksamhet. Inom det geotekniska området har ofta denna forskning en bredare tillämpning, därför hämmar uppdelningen av ansvaret en långsiktig inriktning.

Regeringen föreslår att ansvaret för sådan långsiktig kunskapsuppbyggande geoteknisk forskning inom infrastrukturområdet som samtidigt kan ha en bredare tillämpning samlas på SGI samt att SGI:s budget förstärks med 8 miljoner kronor. Denna förstärkning finansieras genom en överföring från utgiftsområde 22 till utgiftsområde 18. Den verksamhet som på detta sätt tillförs SGI bör främst inriktas mot att få fram kostnadseffektiva geotekniska metoder inom byggnation och underhåll av infrastruktur så att den kan uppfylla höga

krav på kvalitet och miljöhänsyn. Åtgärden stärker generellt SGI:s oberoende position och därmed institutets möjligheter att uppnå det övergripande målet.

Regeringen bedömer att SGI:s myndighetsroll för säkerhet och kvalitet är viktig som utgångspunkt för statens engagemang inom området. I denna roll ligger att vid behov vara remissinstans bl.a. för kommunernas översikts- och detaljplaner, att tillsammans med Statens Räddningsverk bedöma ansökningar om statsbidrag till förebyggande åtgärder mot skred och andra naturolyckor, att mäta och övervaka skredkänsliga områden, främst i Göta älvdalen samt att biträda de ansvariga instanserna i arbetet då risk för ras och skred föreligger. Regeringen bedömer att SGI:s skredförebyggande verksamhet i nuvarande utformning är effektiv och fyller en viktig funktion. Innan några förändringar sker bör ett fördjupat underlag tas fram om behovet och konsekvenserna av en fördjupad myndighetsroll för SGI inom den skredförebyggande verksamheten.

I övrigt bör myndighetsrollen utökas till att följa upp och värdera kvaliteten i geotekniska tjänster och produkter. En sådan verksamhet bör i inledningsskedet begränsas till projekt som är geotekniskt särskilt intressanta eller där oöprovd teknik används. Syftet är att få till stånd en ökad erfarenhetsåterföring som kan leda dels till ett högre kvalitetsmedvetande vid upphandling och utförande, dels till ett förbättrat underlag för prioritering av olika åtgärder som exempelvis forskning och utveckling.

Inom området tillämpad forskning och kunskapsuppbyggnad bör SGI göra utökade satsningar för att ta fram system för riskvärdering och kvalitetssäkring med inriktning mot att lämna bidrag till det europeiska standardiseringsarbetet. Sådana system används för att optimera arbetet med fysisk planering, utformning och produktion med hänsyn till geotekniska krav. SGI bör vidare i samråd med andra aktörer ta fram metoder för hur informationsteknik kan utnyttjas för att samordna och effektivisera det geotekniska arbetet. Rön inom detta område kan bl.a. användas för att öka utnyttjandet av den litteraturtjänst som SGI bedriver, så att den kan utvecklas till en viktig nod i det internationella informationsnätverket.

Slutsatser

Den andel av SGI:s totala verksamhet som är anslagsfinansierad bör öka. Utrymmet bör användas för att långsiktigt förbättra kvalitet och miljöhänsyn inom det geotekniska området. SGI:s myndighetsroll utökas för att också omfatta erfarenhetsåterföring från byggprojekt i

genomförandefasen. Forskningen föreslås inriktas mot system för riskvärdering och kvalitetssäkring samt hur informationsteknik kan utnyttjas för att samordna och effektivisera det geotekniska arbetet. Vidare bör verksamheten inriktas mot att öka det internationella utbytet.

5 Länsstyrelserna m.m.

Verksamhetsområdet C Länsstyrelserna m.m. består av anslaget C 1. Länsstyrelserna m.m.

C 1. Länsstyrelserna m.m.

1994/95	Utgift	1 760 200 ¹	Anslagssparande	203 176
1995/96	Anslag	2 672 173 ²	Utgiftsprognos	2 799 000
			därav 1996	1 900 200
1997	Förslag	1 720 847		
1998	Beräknat	1 616 659		
1999	Beräknat	1 671 151		

¹ Beloppen anges i tusental kr

² Varav 10 miljoner kr beslutats på tilläggsbudget till statsbudgeten (prop. 1995/96:105 s. 46, bet. 1995/96:BoU13, rskr. 1995/96:179)

Länsstyrelsernas verksamhet spänner över i stort sett samtliga politikområden. Inrikesdepartementet ansvarar bl.a. för samordningen av länsstyrelsefrågor i regeringskansliet. Länsstyrelsernas sakverksamheter styrs av respektive fackdepartement. För plan- och bostadsområdena (sakområdena 8 och 12) svarar Inrikesdepartementet.

Länsstyrelsernas verksamhet utgörs av följande sakområden:

1. Regionalekonomi och näringslivsutveckling (Regionalekonomi; utgiftsområde 19, Konkurrensfrämjande; utgiftsområde 24, Utbildningsfrågor; utgiftsområde 16)
2. Kommunikationer (utgiftsområde 22)
3. Lantbruk (utgiftsområde 23)
4. Rennäring m.m. (utgiftsområde 23)
5. Fiske (utgiftsområde 23)
6. Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor (utgiftsområde 23)
7. Naturvård och miljöskydd (utgiftsområde 20)
8. Planväsende, hushållning med naturresurser (utgiftsområde 18)
9. Kulturmiljövård (utgiftsområde 17)
10. Social omvårdnad (utgiftsområde 9)
11. Civilt försvar och räddningstjänst (utgiftsområde 6)

12. Bostadsfinansiering (utgiftsområde 18)

13. Jämställdhet (utgiftsområde 14)

14. Allmän förvaltning (utgiftsområde 18)

Länsstyrelsernas övergripande mål är att länet skall utvecklas på ett sådant sätt att de nationella målen får genomslag, samtidigt som hänsyn tas till varierande regionala förhållanden och förutsättningar.

Regeringen avser att under hösten 1996 för riksdagen ytterligare precisera sin syn på länsstyrelsernas roll och uppgifter.

Sveriges medlemskap i den Europeiska unionen har inneburit att länsstyrelsernas samordningsroll kommit att utvecklas och förstärkas inom betydelsefulla områden. Det gäller främst inom jordbrukspolitikerna med dess omfattande detaljregleringar samt inom regionalpolitiken i vidare mening. Inom dessa områden ankommer det på länsstyrelserna att svara för administrationen av olika stöd.

Statsmakterna har gett länsstyrelserna i uppdrag att svara för sekretariatsfunktionen till de beslutsgrupper som har att genomföra EU:s strukturfondsprogram. Detta uppdrag innebär bl.a. att länsstyrelserna informerar om förutsättningarna för stöd samt bereder och samordnar ansökningar. En viktig uppgift härvidlag är att se till att medfinansiering för olika projekt är säkerställd, vilket är ett krav för att medel skall utbetalas från EU.

Länsstyrelsernas roll och uppgifter ställer stora krav på väl fungerande informationssystem. Inom ramen för sina uppgifter måste länsstyrelserna kommunicera en stor mängd information både inom länet och med ett stort antal centrala myndigheter inom de respektive sakområdena. Med hänsyn härtill har investeringar i informationsteknologi ökat de senaste åren, bl.a. i syfte att finna för länsstyrelserna gemensamma lösningar. Hösten 1995 påbörjades ett samarbetsprojekt mellan länsstyrelser och kommuner om Geografiska informationssystem (GIS). Genom att standardisera uppbyggnad av databaser, terminologi, teknisk standard m.m., ges förutsättningar för länsstyrelserna att på ett kostnadseffektivt sätt samla in, värdera och tillhandahålla relevant underlagsmaterial för kommunernas fysiska planering och översiktsplanering i enlighet med de krav

som ställs i naturresurslagen samt plan- och bygglagen. Härigenom underlättas också kommunikationen med centrala verk och myndigheter.

Budgetutfall 1994/95 m.m.

Länsstyrelserna hade vid ingången av budgetåret 1995/96 ett anslagssparande om 203 miljoner kronor, vilket motsvarar 11 procent av ramanslaget för 1995/96 (12 mån). Anslagssparandet prognostiseras minska till cirka 80 miljoner kronor vid utgången av budgetåret 1995/96, vilket motsvarar 5 procent av föreslaget ramanslag för 1997. Sparandet för de enskilda länsstyrelserna varierar och vissa länsstyrelser anger i sina prognoser att de under innevarande budgetår behöver utnyttja sina anslagskrediter.

Anslagssparandet minskar framförallt till följd av tidigare beslutade besparingar. En orsak till detta är att länsstyrelsernas förvaltningskostnader i hög grad utgörs av personalkostnader. Uppsägningstiden för personal är normalt 12 månader. Vid beslut om uppsägningar på myndigheterna uppkommer därför besparingarna först ett år senare.

Vid ingången av budgetåret 1995/96 var cirka 4 800 personer anställda inom länsstyrelseorganisationen. Den 1 januari 1997 beräknas antalet anställda vid länsstyrelserna ha minskat med cirka 550 personer (12 procent). Personalen har reducerats dels på grund av generella besparingar, dels på grund av överflyttning av bilregisterfunktionen till Vägverket (prop. 1994/95:126, bet. 1994/95:TU23, rskr. 1994/95:356).

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 1 720 847 tkr

Resultatbedömning

Regeringen konstaterar att RRV inte riktat någon invändning i revisionsberättelserna mot länsstyrelsernas årsredovisningar med undantag för länsstyrelsen i Gävleborgs län. Regeringen har i proposition 1995/96:150 (s. 123) närmare redogjort härför.

Årsredovisningen för budgetåret 1994/95 är den andra i ordningen som länsstyrelserna upprättat. Den innehåller bl.a. redogörelser för länsstyrelsernas nya och omfattande uppgifter till följd av Sveriges medlemskap i EU.

Årsredovisningen ger en god bild av hur respektive länsstyrelse har genomfört sin verksamhet och resultatet härav. Detta gäller såväl i rollen som tillsyns- och uppföljningsorgan på regional nivå inom olika politikområden, som i rollen som samordnare och främjare av sektorsövergripande arbete inom länet. Enligt regeringen har länsstyrelserna härigenom lagt en bra grund

för fortsatt utvecklingsarbete.

Samtliga berörda departement har medverkat i uppföljningen av länsstyrelsernas årsredovisningar. Härvid har vissa generella brister i utformningen av årsredovisningarna uppmärksammats. Det är bl.a. svårt att göra jämförelser mellan länsstyrelsernas resultatredovisningar. Resultatmätt och kostnadsuppföljning behöver utvecklas. Vidare bör det, utifrån en problemorienterad beskrivning, tydligare framgå vilka prioriteringar som länsstyrelserna har gjort och motiven för dessa.

Inom regeringskansliet pågår, i samverkan med länsstyrelserna, ett arbete med att utveckla mål- och resultatstyrningen inom de olika sakområdena.

Regeringen redovisar sin närmare bedömning av länsstyrelsernas olika verksamheter under respektive utgiftsområde.

Slutsatser

I enlighet med tidigare beslutade besparingar (prop. 1994/95:100 bil. 14 s.10, bet. 1994/95:BoU 12, rskr. 1994/95:213, och prop. 1995/96:150 bil. 13 s. 1, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304) har länsstyrelseanslaget för 1997 räknats ned med drygt 100 miljoner kronor, vilket motsvarar 6 procent. I anslaget ingår vidare de 10 miljoner kronor som riksdagen beslutat om på tilläggsbudget till statsbudgeten (prop. 1995/96:105 s. 46, bet. 1995/96:BoU13, rskr. 1995/96:179) för den nya sekretariatsfunktion som berörda länsstyrelser svarar för åt de särskilda beslutsgrupperna som har att genomföra EU:s strukturfondsprogram. För 1998 avser regeringen att genomföra en besparing på länsstyrelseanslaget med drygt 150 miljoner kronor, vilket motsvarar 9 procent.

Med anledning av regeringens prop. 1994/95:100, bilaga 14, framhöll bostadsutskottet (bet. 1994/95:BoU12) att det vid fördelningen av länsstyrelseanslaget mellan olika länsstyrelser kunde finnas anledning att ta hänsyn till länets befolkningsstorlek. Regeringen gav den 24 maj 1995 Statskontoret i uppdrag att se över fördelningen mellan länsstyrelserna av anslaget Länsstyrelserna m.m. och ge förslag till en fördelningsmodell.

Resultatet har redovisats i Statskontorets rapport (1996:8) Modeller för fördelning av ramanslaget till länsstyrelserna. Statskontoret ger förslag till fördelningsmodell som uppfyller vissa angivna kriterier. Dessa är bl.a. att en sådan modell bör ge likvärdiga förutsättningar att bedriva verksamheten i olika län, men inte kompensera för skillnader i servicenivå, kvalitet, avgifter och effektivitet. Det måste vidare finnas ett samband med länets arbetsbelastning. Modellen bör vara enkel och väsentligen uppfattas som rättvis av de berörda. Rapporten har remitterats till samtliga länsstyrelser.

Med anledning härav kommer regeringen att överväga fördelningen av ramanslaget till länsstyrelserna och avser att under hösten 1996 besluta om direktiv till länsstyrelserna angående planeringsramar för 1998. Den slutliga omfördelningen av länsstyrelseanslaget presen-

teras i budgetpropositionen för 1998.

Riksdagen har godkänt regeringens förslag (prop. 1995/96:38, bet. 1995/96:BoU9, rskr. 1995/96:206) om länsindelningen i Skåne och Västsverige m.m. Riksdagsbeslutet innebär bl.a. att länsstyrelserna i Kristianstads samt Malmöhus län kommer att läggas samman till en länsstyrelse den 1 januari 1997. Den 22 februari 1996 tillkallades en organisationskommitté med uppdrag att förbereda och genomföra bildandet av en ny länsstyrelse i Skåne län. Kommittén skulle bl.a. lämna en anslagsframställning för den nya länsstyrelsen och redovisa avvecklingskostnaderna för länsstyrelserna i Kristianstads samt Malmöhus län. I uppdraget ingår även att vidta nödvändiga åtgärder för anställning av personal vid den nya länsstyrelsen med beaktande av 6 b § lagen (1992:80) om anställningsskydd. Organisationskommittén har den 12 juli 1996 redovisat beräknade kostnader för en ny länsstyrelse i Skåne län och för en avvecklingsorganisation. Den beräknade sammanlagda nettokostnaden är 184 miljoner kronor.

Riksdagen har givit regeringen till känna vad bostadsutskottet (1995/96:BoU9) anfört om inriktningen och omfattningen av besparingskraven på den nya länsstyrelsen.

Regeringen avser för budgetåret 1997 att tilldela en, i förhållande till vad som tidigare tilldelats länsstyrelserna i Kristianstads samt Malmöhus län, oförändrad anslagsram för Länsstyrelsen i Skåne län. Inom ramen skall även kostnader för avveckling av länsstyrelserna i Kristianstads samt Malmöhus län täckas. Några generella besparingar har inte ålagts den nya länsstyrelsen för budgetåret 1997.

För riksdagens kännedom redovisas den fördelning som regeringen, om riksdagen godtar medelsberäkningen, senare avser att besluta om.

TABELL 1: RAMANSLAGETS FÖRDELNING PÅ RAMPOSTER 1997 (tusentals kronor):

LÄNSSTYRELSE	RAMPOST
AB Stockholms län	175 940
C Uppsala län	54 976
D Södermanlands län	55 359
E Östergötlands län	72 328
F Jönköpings län	61 685
G Kronobergs län	53 755
H Kalmar län	61 915
I Gotlands län	34 505
K Blekinge län	47 626
LM Skåne län m.m.*	182 355
N Hallands län	54 813
O Göteborgs och Bohus län	102 575
P Älvsborgs län	78 226
R Skaraborgs län	62 565
S Värmlands län	67 124
T Örebro län	62 315
U Västmanlands län	57 789
W Dalarnas län**	69 233
X Gävleborgs län	65 541
Y Västernorrlands län	75 024
Z Jämtlands län	58 609
AC Västerbottens län	73 840
BD Norrbottens län	92 004
Utvecklingsinsatser m.m.	745
Summa	1 720 847

*) Tidigare Kristianstads län och Malmöhus län

***) Tidigare Kopparbergs län

6 Lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet m.m.

6.1 ALLMÄNT

Lantmäteriverket

En huvuduppgift för Lantmäteriverket under de närmaste åren är att integrera fastighetsbildning och fastighetsregistrering. Genom en sådan integrering kan dessa verksamheter rationaliseras, förenklas och göras mer kostnadseffektiva.

Databaser och basregister för grundläggande landskaps- och fastighetsinformation skall byggas upp med sikte på slutförande år 2003.

Ökad tillgänglighet för att uppnå en bred användning i samhället av landskaps- och fastighetsinformation skall åstadkommas med hjälp av bl.a. användarpassade produkter.

Insatser skall göras för att den information som finns i fastighetsdatasystemet skall bidra till rationalisering och förnyelse inom olika verksamheter i samhället, t.ex. inom inskrivnings- och kreditmarknadsområdena.

Produktionen av grundläggande landskapsinformation skall effektiviseras bl.a. genom ökad upphandling i konkurrens.

Statens va-nämnd

Strävan när det gäller va-målen är att handläggningstiderna skall minskas. Detta skall ske genom fortsatt rationalisering och regelförenkling.

Lantmäteriverket

Lantmäteriorganisationen innehåller tre huvudverksamheter: Fastighetsbildning, Informationsförsörjning och Uppdragsverksamhet. Tjänsteexport inom verksamhetsområdet bedrivs av det statligt ägda bolaget Swedesurvey AB, som i stor utsträckning anlitat personal från det statliga lantmäteriet.

En viktig uppgift för Lantmäteriverket är att bygga upp en organisation som präglas av effektivitet och kompetens med klara ansvarsområden och samtidigt utformas så att den underlättar fortlöpande rationalisering och utveckling. Organisationen skall ge god service, främja rättssäkerhet i myndighetsutövningen

samt utformas så att konkurrens i fråga om produktion av landskapsinformation underlättas. Detta innebär att myndighetsuppgiften att svara för en effektiv försörjning av basdata vad avser landskap och fastigheter görs tydlig och hålls isär från uppdrags- och produktionsuppgifterna.

Lantmäteriverket har i regleringsbrevet för år 1996 fått i uppdrag att redovisa hur en ökande andel av den grundläggande landskapsinformationen kan upphandlas i konkurrens. Lantmäteriverket gör i sin anslagsframställning för år 1997 bedömningen att 15-20 procent av produktionen skall vara möjlig att upphandla i ett initialskede.

Stora investeringar kommer att krävas under de närmaste åren. Det gäller dels att genomföra en ny arbetsprocess i fastighetsbildningen, dels att slutföra uppbyggnaden av grundläggande databaser. Vidare gäller det att bygga upp en digitalt lagrad fastighetsregisterkarta och att anpassa den så att den kan användas i olika informationssystem.

Arbetet med att integrera fastighetsbildning och fastighetsregistrering inleddes när den nya myndigheten startade sin verksamhet den 1 januari 1996. Det långsiktiga målet är att fastighetsbildning och registrering skall ske i en väl sammanhållen process. Syftet är att utveckla ett för verksamheten särskilt anpassat handläggningssystem. Målet är att det stora flertalet ärenden skall hanteras snabbare, till lägre kostnader och med bibehållen rättssäkerhet. Ett utvecklingsarbete bedrivs under år 1996 och första halvåret 1997. Lantmäteriverket beräknar att ett nytt handläggningssystem skall kunna genomföras under 1997/98 och ge full effekt år 1999. Denna utveckling kan tala för att kostnaderna för fastighetsregistreringen, i den del de avser registrering av lantmäteriförrättningar, i framtiden bör ingå i kostnadsunderlaget för lantmäteritaxan.

Målet för arbetet med fastighetsregisterkartan är att den så långt som möjligt skall vara överförd i digital form före år 2001. Vidare bör arbetet med att föra över de konventionella allmänna kartorna till digital form bedrivs så snabbt som möjligt. En annan angelägen uppgift är uppbyggnaden av de lägenhets- och adressregister som krävs i anslutning till folk- och bostadsräkningen år 2000 (prop. 1995/96:90, bet. 1995/

96:FiU6, rskr. 1995/96:117). Anslagsmedel för upprättande av dessa register redovisas under utgiftsområde 2.

Databaser som innehåller landskaps- och fastighetsinformation bör så långt möjligt byggas upp och ajourhållas vid källan. Registrering bör i princip bara ske en gång och uppgifterna nyttiggöras i hela systemet av databaser. Detta förutsätter en nära samverkan mellan Lantmäteriverket, andra statliga myndigheter, kommuner och andra organisationer. Standardiserings-, säkerhets- och kvalitetsfrågor är viktiga i detta sammanhang.

Lantmäteriverket har i sin anslagsframställning framhållit att GPS-verksamheten – mätning, positionsbestämning och navigering med utnyttjande av satelliter – kommer att växa kraftigt inom många delar av samhället under de närmaste åren. Verket har ett ansvar för utveckling och samordning inom GPS-området. Lantmäteriverket har i anslagsframställningen redovisat sina och vissa andra organs åtgärder med anledning av regeringens uppdrag i augusti 1995 att fullfölja uppbyggnaden av den nationella infrastrukturen för GPS-verksamheten.

Det gäller bl.a. förtätning av de geodetiska riksnäten och vidareutvecklingen av referensstationsnätet SWEPOS.

De aktuella insatserna är enligt regeringens mening en viktig del i samhällets stöd för uppbyggnad och utnyttjande av digitala system med geografisk inriktning och därmed för en väl utvecklad IT-verksamhet. Regeringen förutsätter att arbetet på grundval av de överenskommelser som träffats under år 1996 skall kunna fullföljas enligt intentionerna i ovan nämnda uppdrag och i huvudsak finansieras genom bidrag från berörda

huvudintressenter samt avgifter.

Lantmäteriverket har under år 1996 träffat ett ramavtal och ett avtal om samverkan med Sjöfartsverket. Avtalen reglerar bl.a. frågor om produktion, förvaltning, utbyte och spridning av grundläggande geografisk information. Det övergripande målet med denna samverkan är att effektivisera de båda myndigheternas hantering av geografisk information för att därigenom uppnå största möjliga samhällsnytta för gjorda insatser.

Sveriges nationalatlas intar en speciell ställning i svensk kartverksamhet. Den utgörs av dels ett bokverk, dels en geografisk databas. Som regeringen framhållit i IT-propositionen representerar nationalatlasen en betydande tillgång som kan utvecklas till en innehållsrik informationsdatabas och som bl.a. kan användas i undervisningen. Enligt regeringens uppfattning är det därför angeläget att utveckla nationalatlasens digitala version och att atlasen fortlöpande kan anpassas till de nya distributionsmedier och presentationsformer som utvecklas med hjälp av IT.

Statens va-nämnd

Verksamheten vid Statens va-nämnd begränsar sig i huvudsak till ett verksamhetsområde, nämligen hantering av va-mål. En viktig uppgift är att minska handläggningstiderna för va-målen genom fortsatt rationalisering och regelförenkling. I sammanhanget bör också nämnas att lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar är föremål för översyn inom ramen för Plan- och byggtredningen (M 1992:03).

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDET LANTMÄTERI- OCH FASTIGHETSATAVERKSAMHET FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS	DÄRAV	FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
Lantmäteri- och fastighetsdataverksamhet	510,7	740,0	777,6	519,5	495,4	427,1	419,3

6.2 RESULTATINFORMATION

Lantmäteriverket

Statens lantmäteriverk och Centralnämnden för fastighetsdata har lämnat årsredovisningar för budgetåret 1994/95 och andra halvåret 1995. Dessa visar att verksamheten vid myndigheterna i allt väsentligt svarat mot av statsmakterna formulerade mål. Fastighetsdatareformen har under år 1995 avslutats enligt genomförandeplanen, vilket innebär att all inskrivnings- och fastighetsregisterverksamhet i riket nu sker i fastighetsdatasystemet (FDS). Det statliga lantmäteriet har motsvarat uppställda mål när det gäller att förbättra handläggningstiden per ärende inom fastighetsbildningen. Uppbyggnaden av databaser har forcerats.

Riksrevisionsverkets revisionsberättelser innehåller inga invändningar.

Statens lantmäteriverks omsättning uppgick under andra halvåret 1995 till 589,6 mkr. Omsättningen under budgetåret 1994/95 var 1 308,3 mkr. Den avgiftsfinansierade verksamhetens andel av den totala omsättningen uppgick till 63 procent (67). Resultatet efter finansnetto uppgick till -19,2 mkr (54,4). Resultatförsämringen, som återfinns inom såväl uppdrags- som fastighetsbildningsverksamheten, kan bl.a. hänföras till det omfattande förberedelsearbetet med den nya organisationen. Förbrukningen av verkets ramanslag uppgick till 212,1 mkr (408,0). De oförbrukade anslagen uppgick vid årsskiftet 1995/96 sammantaget till 11,0 mkr och fördes över till den nya myndigheten.

Centralnämndens för fastighetsdata omsättning uppgick under det andra halvåret 1995 till 85,9 mkr (166,6), varav intäkterna från anslag uppgick till 50 procent (59). Resultatet efter finansnetto uppgick till 12,4 mkr (4,7). Förbrukningen av anslaget uppgick till 43,4 mkr (98,4). Det oförbrukade anslaget uppgick vid årsskiftet 1995/96 till 31,3 mkr. Beloppet fördes över till den nya myndigheten.

Den nya organisationen för det statliga lantmäteriet innebär omställningskostnader. Omställningen skall finansieras inom Lantmäteriverkets ordinarie verksamhet. Detta innebär att budgeten för år 1996 är underbalanserad. Underskottet skall finansieras med hjälp av sparade anslagsmedel och ackumulerade överskott i den avgiftsfinansierade verksamheten. Lantmäteriverket skall i årsredovisningen för år 1996 redovisa kostnaderna för omorganisationen.

Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser beträffande omorganisationen av lantmäteri- och fastighetsdataverksamheten som helhet. Omorganisation kommer inte att kunna bli föremål för studier och utvärderingar förrän tidigast under år 1998.

Statens va-nämnd

Statens va-nämnd har lämnat årsredovisning för budgetåret 1994/95. De hittillsvarande resultaten visar att de mål som lagts fast för verksamheten i stort sett har uppnåtts.

Riksrevisionsverkets revisionsberättelse innehåller inga invändningar.

6.3 ANSLAG

D 1. Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket

1994/95	Utgift	506 446 ¹	Anslagssparande	42 301
1995/96	Anslag	732 356	Utgiftsprognos	770 031
			därav 1996	514 600
1997	Förslag	490 272		
1998	Beräknat	421 864		
1999	Beräknat	413 945		

¹ Beloppen anges i tusental kronor och avser budgetåret 1994/95 Statens lantmäteriverk och Centralnämnden för fastighetsdata. Anslagssparandet avser den 1 januari 1996.

Lantmäteriverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om fastighetsindelning och grundläggande landskaps- och fastighetsinformation. Lantmäteriverket är chefsmyndighet för lantmäterimyndigheterna i länen.

Lantmäterimyndigheterna skall handlägga förrättningar, verka för regional samordning av grundläggande landskaps- och fastighetsinformation, ge råd och stöd inom verksamhetsområdet samt utreda och avge yttranden i ärenden eller mål hos domstolar, länsstyrelser och andra statliga myndigheter. Lantmäterimyndigheterna får mot avgift bedriva myndighetservice som har ett naturligt samband med myndighetsutövningen.

Under detta anslag redovisas kostnaderna för de anslagsfinansierade verksamheterna inom lantmäteriområdet.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

För den kommande planeringsperioden skall de övergripande målen för det statliga lantmäteriet vara att

- verka för en ändamålsenlig fastighetsindelning,
- verka för en effektiv försörjning med grundläggande landskaps- och fastighetsinformation som skall tillhandahållas i den form, standard och aktualitet som tillgodoser angelägna samhällsbehov.

Målet för uppdragsverksamheten skall vara att tillhandahålla sådana tjänster inom myndighetens verksamhetsområde som gagnar en effektivisering av viktiga samhällsfunktioner.

Resurser 1997

Ramanslag 490 272 tkr
Beräknade avgiftsinkomster 925 000 tkr

Resultatbedömning

Regeringen bedömer att verksamhetens resultat väl motsvarar de mål som ställts upp. För den kommande planeringsperioden bör dock de övergripande målen revideras något i enlighet med vad som redovisats ovan.

Slutsatser

Regeringen beräknar, med hänvisning till vad som anförts i inledningen till detta verksamhetsområde, anslaget för nästa budgetår till 490 272 tkr.

Lantmäteriverket omfattas av regeringens sparkrav på statliga utgifter. Med anledning härav har anslaget räknats ned med 10 mkr jämfört med år 1996. För år 1998 beräknas i enlighet med vad som tidigare aviserats en ytterligare neddragning med 75 mkr (prop. 1994/95:166, bet. 1994/95:BoU17, rskr. 1994/95:313). Regeringen har beaktat de samordningsvinster som sammanslagningen av Statens lantmäteriverk och Centralnämnden för fastighetsdata beräknas innebära, effekter av den tekniska utvecklingen samt ökade avgiftsinkomster som följd av nya finansieringsprinciper.

På grund av omorganisationskostnaderna beräknas anslaget belastas med ett underskott för år 1996 på ca 25 mkr. Underskottet täcks av tidigare anslagssparande. Som vi återkommer till längre fram i detta avsnitt belastas anslaget under innevarande budgetår också av en neddragning med 14 mkr för att finansiera visst över-skridande.

Från och med budgetåret 1997 ingår nedsättningsbeloppet enligt förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar som en anslagspost under detta anslag. anslagsposten är beräknad till 6,9 mkr för år 1997.

Den verksamhet som nu delvis eller helt finansieras med anslag kommer under de närmaste åren att kräva betydande investeringar. Det handlar som tidigare nämnts bl.a. om att genomföra en ny process för

fastighetsbildning/fastighetsregistrering och att genomföra den planerade uppbyggnaden av grundläggande databaser. Därefter minskar anslagsbehovet samtidigt som intäkterna från den avgiftsfinansierade verksamheten kan komma att öka.

Avgiftsfinansierad verksamhet

TABELL 1: RESULTATBUDGET FÖR LANTMÄTERIVERKETS AVGIFTSFINANSIERADE VERKSAMHET ÅR 1997 (miljoner kronor):

VERKSAMHET	INTÄKTER	KOSTNAD	RESULTAT
Uppdrag	340	340	0
Förrättningar	365	365	0
Myndighetsservice	70	70	0
Pantbrevsregistrering & kreditmarknadssystem	30	30	0
Grundläggande fastighetsinformation	75	35	40
Grundläggande landskapsinformation	45	25	20
Summa	925	865	60

Den avgiftsfinansierade verksamhetens andel av den totala omsättningen beräknas för år 1997 uppgå till ca 65 procent. Lantmäteriverkets uppdragsverksamhet och myndighetsservice är konkurrensutsatt medan övrig avgiftsfinansierad verksamhet bedrivs i monopol.

Den avgiftsfinansierade verksamheten skall, med undantag för grundläggande fastighets- och landskapsinformation, bedrivas med full kostnadstäckning. Finansieringsprinciperna för dessa verksamheter innebär att användarna av landskaps- och fastighetsinformation i ökad utsträckning skall bidra till finansieringen av kostnaderna för drift och utveckling av informationssystemen. Detta innebär att användarna utöver att betala för de rena uttags- eller expeditjonskostnaderna också skall lämna visst bidrag till drift och utveckling. Detta bidrag beräknas för år 1997 uppgå till 60 mkr.

Omsättningen vid den avgiftsfinansierade verksamheten bedöms år 1997 ligga i nivå med år 1996.

Lantmäteriverket har i regleringsbrevet för år 1996 fått i uppdrag att lämna förslag om hur den kartografiska uppdragsverksamheten och den fristående förlagsverksamheten bör bedrivas på längre sikt. I uppdraget ingår att närmare analysera förutsättningarna för en bolagisering av den produktions- och uppdragsverksamhet som bedrivs inom verket.

Bidrag enligt lantmäteritaxan

Från förslagsanslaget C 3. Bidrag enligt lantmäteritaxan betalas för närvarande utgifter för de s.k. nedsättningsbeloppen enligt 7 § förordningen (1995:1459) om avgifter vid lantmäteriförrättningar. Avgiften för en förrättning skall sättas ned när beslut i ett fastighetsbildningsärende medför att fastigheter m.m. av mindre be-

tydelse inte längre behöver redovisas i fastighetsregistret. Taxebeloppen skall också sättas ned för sådana äganderättsutredningar som länsstyrelsen förordnar om.

De nuvarande principerna för nedsättning har tillämpats sedan år 1976. Skälet för införande av systemet var att det fanns ett motstånd från sakägare mot att ansöka om vissa förrättningar och att vissa förrättningar som var önskvärda från allmän synpunkt därför inte kom till stånd. Nedsättningsbeloppets storlek har beräknats med utgångspunkt i bedömningar av vissa registerhållande myndigheters besparingar till följd av en mera rationell fastighetsredovisning. Kostnaderna för nedsättningen ingår i kostnadsunderlaget för beräkning av expeditionsavgifter vid inskrivningsmyndigheterna.

Anslaget har under senare år överskridits. Överskridandena kommer, om hänsyn tas till det prognostiserade utfallet för innevarande budgetår, vid utgången av år 1996 att uppgå till sammanlagt ca 38 miljoner kronor, varav 14 miljoner kronor avser det förlängda budgetåret 1995/96. Det statsfinansiella läget ställer fortsatta krav på återhållsamhet med offentliga utgifter. Regeringen gör den bedömningen att överskridandena måste finansieras inom ramen för de medel som finns tillgängliga inom verksamhetsområdet. Självfallet kan därigenom vissa angelägna insatser och åtaganden komma att försenas. Regeringen har därför föreslagit att riksdagen till anslaget Bidrag enligt lantmäteritaxan på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 anvisar 14 miljoner kronor för ändamålet. Överskridandena under budgetåret 1995/96 finansieras genom att motsvarande belopp på förvaltningsanslaget dras in som en besparing. Äldre överskridanden avses behandlas i samband med beredningen av 1997 års budgetproposition.

De föreskrifter som styr nedsättningen av avgiften vid lantmäteriförrättningar bör mot den angivna bakgrunden förändras. Det särskilda anslaget bör utgå och verksamheten i fortsättningen betalas över anslaget Förvaltningskostnader för Lantmäteriverket. Statens kostnader för sådana nedsättningar bör vidare hållas inom en fastställd ram. Således bör lägre avgift komma ifråga endast för de från allmän synpunkt mest angelägna förrättningarna. Det bör ankomma på regeringen eller efter regeringens bemyndigande Lantmäteriverket att besluta om hur de medel som anvisas för ändamålet - för budgetåret 1997 beräknade till 6,9 mkr - skall disponeras. Avsikten är att nya föreskrifter skall gälla från den 1 januari 1997. Nedsättningsbeloppen enligt det nu gällande systemet kommer emellertid att belasta Lantmäteriverkets budget och därmed verksamheten under ett antal år framåt. Det är angeläget att undvika att belastningen ökar ytterligare genom nya åtaganden. Regeringen har därför för avsikt att redan i samband med att denna proposition överlämnas till riksdagen i förordning besluta att bestämmelserna om nedsättning av avgiften för vissa förrättningar i 7 § förordningen om avgifter vid lantmäteriförrättningar inte skall tillämpas på lantmäteriförrättningar där ansökan kommer in under återstoden av år 1996.

D 2. Statens va-nämnd

1994/95	Utgift	4 220 ¹	Anslagssparande	2 631
1995/96	Anslag	7 651	Utgiftsprognos	7 600
			därav 1996	4 900

1997 Förslag 5 124

1998 Beräknat 5 231

1999 Beräknat 5 353

¹ Beloppen anges i tusentals kr

Statens va-nämnd handlägger med hela landet som verksamhetsområde mål enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar samt mål enligt lagen (1981:1354) om allmänna värmesystem.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande mål som har gällt för perioden 1992/93 — 1994/95 och budgetåret 1995/96 bör gälla även för budgetåret 1997.

Resurser 1997

Ramanslag 5 124 tkr

De hittillsvarande resultaten visar att de mål för verksamheten som lagts fast kommer att uppnås.

Regeringen anser att de riktlinjer som lades fast i 1995 års budgetproposition bör gälla även för budgetåret 1997. Med hänsyn till det anslagssparande som uppstått – delvis beroende på uppskjutna investeringar, delvis på grund av viss överbudgetering av anslaget – anser regeringen att 1 500 000 kronor av sparade medel bör dras in som en besparing. Anslaget för år 1997 beräknas till 5 124 000 kronor.

6.4 ÖVRIGT

Riksdagen beslutade våren 1995 bl.a. att den fastighetsekonomiska uppdragsverksamheten inom det statliga lantmäteriet skulle brytas ut och bolagiseras (prop. 1994/95:166, 1994/95;BoU17, rskr. 1994/95:313). Bolaget, SVEFA-Svensk Fastighetsvärdering AB, började sin verksamhet den 1 juli 1995.

Beslutet innebar att regeringen bemyndigades genomföra bolagiseringen samt att föra över delar av lantmäteriorganisationens verksamhet med tillgångar och skulder till det nybildade bolaget. Organisationsutredningens (M 1994:04) bedömning var att cirka 100 årsarbetare borde kunna anställas i bolaget. Kapitaliserings-

behovet för bolaget bedömdes av utredningen till 10 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor reservfond. Bolaget tillfördes därutöver 4,5 miljoner kronor i form av ett ovillkorat aktieägartillskott avsett att täcka de engångskostnader och investeringar som bolaget bedömdes behöva i inledningsskedet. Det av Lantmäteriverket disponerade avkastningspliktiga kapitalet för finansiering av omsättningstillgångar i den avgiftsfinansierade verksamheten (statskapital) användes för kapitalisering av bolaget.

Regeringen bemyndigades i samband med bolagiseringen också att i en nära framtid sälja aktier i det nya bolaget.

Därefter har vissa ytterligare omställningsåtgärder visat sig vara nödvändiga. Åtgärder har av bolaget vidtagits för att anpassa arbetsstyrkan till en vikande marknad samt för att förbättra marknadsföringen av bolagets tjänster. Bolaget fattade bl.a. i mars 1996 beslut om uppsägning av 24 personer och om en minskning av antalet lokalkontor från 29 till 23.

För att klara omställningskostnaderna och stärka bolagets finansiella ställning har bolaget hos regeringen begärt ytterligare ägartillskott. Regeringen beslutade i juni 1996 att bifalla bolagets begäran, varigenom 6,3 miljoner kronor ställdes till bolagets förfogande som ett villkorat aktieägartillskott. Aktieägartillskottet finansierades via Lantmäteriverkets statskapital. Beslutet bör ses som ett fullföljande av omorganisationen av lantmäteriverksamheten och bolagiseringen av den fastighetsekonomiska verksamheten. Regeringen har därvid gjort den bedömningen att nämnda tillskott får anses rymmas inom det av riksdagen givna bemyndigandet våren 1995.

Regeringen avser att så snart som möjligt, efter en analys av marknadsförutsättningarna, avveckla statens ägande i bolaget. Det är svårt att nu bedöma om behov av ytterligare kapitaltillskott kan komma att erfordras. Regeringen avser att använda Lantmäteriverkets statskapital för att täcka också de ytterligare kostnader som därvid kan uppkomma.